

MINISTERIE VAN OPENBAAR ONDERWIJS

COMMISSIE VAN HET OUDE VOLKSLIED

Ling Mee!

*Een keuze van 500 Vlaamsche
Folkloristische Lieder*

Spelen, ronden en reidansen met
zangwijzen en uitlegging der dans-
stappen ten behoeve onzer Jeugd

in

— 4 DEELEN —

door

LAURA HIEL

Lid der Commissie van het Oude Volkslied

4de DEEL

Eigendom der uitgevers

GEBROEDERS SCHOTT

— 30, Sint-Jansstraat BRUSSEL —

Zing Mee !

Zing Mee!

BEVAT VIER DEELEN

1ste DEEL

VOOR KLEINE EN GROOTE MEISJES

Wandelliederen - Rondedansen - Meiliedjes - Reidansen
— Spelen - Aftelrijmen - Koordedansen - Raadsels —

2de DEEL

VOOR KLEINE EN GROOTE JONGENS

Stapliederen - Kettingzangen (*canon*) - Ronden - Reidansen
en andere spelen - Ambachtsliederen - Gildeliederen
— Luimige liederen - Pandliederen —

3de DEEL

VAN DE WIEG TOT DEN KINDERTUIN

Wiegeliedjes - Kleuterliedekens - Kniedeuntjes - Schooltijd
Eenvoudige Wandelliederen, Ronden, Reidansen en
— Kinderspelen - Kindergebedekens —

4de DEEL

KINDERKALENDER

Kerstliederen - Nieuwjaarsliederen - Drie Koningeliederen
Vastenavondliederen - Paaschliederen en Godsdienstige
Meiliederen - Marialiederen - Sint-Maartensliederen
— Sint-Niklaasliederen —

DEEL IV

KINDERKALENDER

**Kerstliederen - Nieuwjaarsliederen - Drie-Koningen-
liederen - Vastenavondliederen - Paaschliederen en
Godsdienstige Meliederen — Sint-Maartensliederen**
————— Sint Niklaasliederen —————

De oude liedjes zijn de beste
GUIDO GEZELLE

INHOUDSTAFEL

KERSTLIEDEREN

433	Ons is geboren een kindekijn (XVIe eeuw) ...	Dendermonde	327
434	Jesus te voren van ons zoolang verwacht ...	Aarschot	328
435	Verheugt U, menschen al	Vlaanderen	329
436	Er was een kindeke geboren in 't strooi	Alseberg	330
437	O groote stond, o blijde nacht	Aarschot	331
438	De zoon van d'Opperkoning	id.	332
439	Al weent dit zoete kind	Vlaanderen	333
440	Heer Jesus heeft een hofken (1609)	id.	334
441	Wat is er te doen zoo vroeg in 't seizoen	Kesterbeek	335
442	id. (<i>variante in woorden en wijze</i>)	Deinze	336
443	Wel, lieve herderkens	Hove	337
445	Klein, klein Jesuken	Westerloo	338
445	Herderkens lied : komt herders en herderinnen (XVIIe eeuw)	Fr. Oost- en West-Vl.	338
446	Herders komt, Messias is geboren	Neerlinter	340
447	Herderkens van buiten	Aarschot	340
448	Herders Hij is geboren	Vlaanderen	341
449	Herderkens, van buiten (<i>variante in woorden en wijze</i>)	Dendermonde	342
450	De slaap van 't Kindeken Jesu	Belle (Bailleul)	342
451	Hoe leit dit Kindeken	Vlaanderen	343
452	Wat is het koud	Limburg	344
453	Devote ziel die God mint bovenal	Rotselaar	345
454	Nu sijt willekom, Jesu, lieven Heer (XVIe eeuw)	Vlaanderen	346
455	Alderhoogsten, hier beneden	Turnhout	346
456	Op een kerstmisavond	Brussel	347
457	Jozef sprak met klachten	Biankenberge	348
458	Onnoozele kinderdag (28n' December)	Waasmunster	348

NIUWJAARSLIEDEREN

459	Kloppe kloppe hamerken	Lovenjoul	349
460	Op eenen nieuwjaarsavond dan zullen we vro- lijk zijn	Hageland	350
461	't Was op 'nen nieuwjaarsavond	Dendermonde	350
462	Nieuwejaarke, ik ga reizen	Aalst	351
463	Wij staan hier in den kou	Brussel	351
464	Hans, Hans, nieuwejaar	Kempen	352
465	Der kwam nen boer van Gelderoo	Leuven	352
466	Met dezen nieuwejaar	Kortrijk	352
467	Nieuwejaarke van hooi	Brabant	353
468	Daar reden twee begijntjes	Hageland	353
469	Vrienden, ik wensch U alle te gaar	Blankenberge	354
470	Doet open, doet open	Wetteren	354
471	Het oud jaar is ten end	Tremeloo	355
472	Maria was gezeten (<i>zonder muziekwijze</i>)	Aarschot	355
473	Drie herderkens	Antwerpen	356

474	Nieuwjaarse zoete (en varianten)	Alg. gekend	356
475	Nieuwjaarswensch	Fr. en West-Vaand.	358
476	Sa lieden, wij komen wat wenschen	Boisschot	358
477	'k Heb een roosken	Hoevenen	359
478	Ontwaakt, ontwaakt	id.	360
479	id. (andere muziekwijze)	id.	361
480	Met deze slechte tijden	Werchter	362
481	Roze, roze bloemeken	Lier	362
482	Wij rijen met roze bloemeken	Werchter	363
483	Als Jezeke door den boomgaard gonk	id.	364
484	Er is een kindetje geboren op d'aard	Vlaanderen	364
485	Zoete Jesus uitverkoren	Kempen	365
486	Ne zaal'ge nieuwejaar	Merkxplas	366
487	Hoog huis, laag huis	Dendermonde	366
488	Een oordjen of een koeksken	id.	367

DRIE KONINGENLIEDJES

489	Koningenavond	Eppegem	368
490	Wij zijn drie koningen uit het Oosten	Dendermonde	368
491	Ter eere van Dertienavond	Blankenberge	369
492	Drij koningen koopt mij nen nieuwen hoed (en varianten)	Dendermonde	369
493	Drie koningen van ver	Aalst	370
494	Drie koningen met een ster	Deinze	370
495	Op een drie koningénavond	Aalst	371
496	't Was op nen dertienavond	Ronse	372
497	Hier komen wij aan	Grave (N. Brab.)	372
498	Op eenen drie koningendag	Broechem	373
499	De koningen met de ster	Brugge	374
500	't Was op eenen dertien avond zeer ver	Deinze	374
501	Wij komen van 't Oost	Westerloo	376
502	Drij Koningen	Turnhout	376
503	Daar kwamen drie koningen	Oost en West-Vlaand.	377
504	Drij koningen gingen op reis	Dendermonde	378
505	Kaspar, Melchior en Balthazar ... .. id. (variante in woorden)	Rotselaar	379
		West-Vlaanderen	379
506	Daar kwamen drie koningen uit verre landen	Veurne	380
507	Sint Antonius (17n Januari)	Alphen a. M.	381

VASTENAVONDLIEDJES

508	De vastenavond die komt an	Dendermonde	382
509	Vastenavond die komt aan	Eppegem	382
510	Wij komen vastenavond vieren	Zele	383
511	De vastenavond die komt aan, dat de meisjes	Dendermonde	383
512	Moederke haal mijn beste kleed	id.	384
513	Vastenavond, goede gebuur	id.	384
514	Vastenavond, boerekind	Zandvoort	385
515	Karnaval	Dendermonde	385
516	En op karnaval	Brussel	386
517	Het lied der bultkarkassen	id.	386
518	Het lied der stoute klappers	id.	386
519	En dansen is geen zonde	Gent	387
520	Overal, overal	Brussel	388
521	Geef wat om den rommelpot	Dendermonde	388
522	De blaze veere	id.	389
523	Greef van half-vasen	Grimberge	389
524	Greef van half-vasen wat hebde meegebracht	Dendermonde	390
525	Kinderkens zet uw korikens uit	Zuider-Kempen	390
526	Mijnheer de Greef (en variante)	Grimberge	391
—	Kinderkens, zet uw korfken maar (zondermuziekwijze)	Antwerpen	391

PAASCHLIEDEN EN GODSDIENSTIGE MEELIEDEREN

527	't Was op nen Witten Donderdag	Dendermonde	392
528	Het laatste avondmaal	Kortrijk	394
529	Op eenen Witten Donderdag	Sint-Niklaas	395
530	Een ei is geen ei (<i>en varianten</i>)	Kempen	396
531	Mei, Mei verheven	Eekloo	397
532	Mei, Mei, koele Mei	Oost-Vlaanderen	397
533	Lijden en Verrijzenis	St-Denijs-Westrem	398
534	Pinkstergebruiken (<i>zonder muziekwijze</i>)	Vlaanderen	398

SINT-PIETERSDAG

535	St-Pietersvuurkens	Zele	399
536	De Sint-Jans en St-Pietersvuren (<i>zond. muziekw.</i>)	id.	400
537	Sinte Pieterslied (<i>op een italiaansch volkslied</i>) ...	id.	400
538	Begijntjes kermis	Hoogstraten	401

MARIALIEDEREN

539	Ave, Maris Stella	Geldersche Achterhoek	403
540	O. L. V. Hemelvaart (Jonkheid laat nu klinken)	Belle	404
541	Id. (Gij hemels heerscharen)	Bornebroek	405
542	Viva Maria	Fr. Vlaanderen	406
543	Ave, Sancta, geloofd zij Maria	Kempen	407
544	Maria die zoude naar Bethleem gaan (XVIe eeuw)	Fr. en West-Vlaand.	408
545	Adieu aan O. L. V. van Kevelaar	Kevelaar	408
—	Adieu aan O. L. V. van Scherpenheuvel (<i>zonder muziekwijze</i>)	id.	409
546	Van St-Crispijn — 25en Oktober	Dendermonde	409

SINT-MAARTENSLIEDEREN

547	Stookt vier, Sint Maarten komt alhier	Antwerpen	410
548	Sinte Maartensavond (<i>en varianten</i>)	Blankenberge	410
549	Op Sinte Maartensavond (<i>zonder muziekwijze</i>)	Brugge	411
550	Sint Maartensdag	Turnhout	412
551	Sint Maartens vuurdans of bedellied	Rijkevorsel	413
552	Sinter, Sinter Maarten (<i>zonder muziekwijze</i>) ...	Assendelft	413
553	Sinte Martinus	Aalst	414
554	Sinte Maarten had een veugeltje	Brugge	415
555	Sinte Maartens veugeltje (<i>zonder muziekwijze</i>)	Aaltert	415
556	Sinte Merten op nen stok	Aalst	415
557	Sinte Merten	Dendermonde	416
558	Ik zag Cecilia komen — 22en November	Alg. gekend	416
559	Sinte Katelijndag — 25en November	West-Vlaanderen	417

SINT-NIKLAASLIEDEREN

560	Sint Niklaas, o heilige man	Oost-Vlaanderen	418
561	Sint Niklaas, kapoentje	Dendermonde	418
562	Sint Niklaas, nobelen baas	Antwerpen	419
563	Sint Niklaas, kapoentje (<i>variante</i>)	Brussel	420
564	Kousen en schoenen staan te pronken	Brugge	420
565	Moeder, ik heb Sint Niklaas gezien	Oostende	421
566	Sint Niclaai van Tolentijn	West-Vlaanderen	422

KALENDERSPREUKEN

423

DEEL IV

KINDERKALENDER

Kerstliederen

433. Ons is geboren een kindkijn (XVIe eeuw)

Ons is ge - bo - ren een kin - de - kijn Noch
 claer - der dan die son - ne, Dat sal ons al - le vrou - de
 sijn Al tot - ter en - ghe - len won - - ne.

2

Die sterren gheven ons lichten schijn
 Al door den hemel ghedrongen,
 Maria die heeft haar lieve kint,
 Uit ganscher minnen ghewonnen

3

Si lechden in een cribbekijn
 Met hare sneeuw witte handen,
 Si cussede voor sijn mondekijn
 Des had haer seer verlanghen

5

Wel di, wel di, jonc vrouwelij
 Der soeter weerder stonden
 Datter dat soete kindkijn
 Met ganser minne heeft ghewonnen.

4

Dat kindkijn speelde der moeder toe
 Met sinen cleinen armkens,
 Het lachende haer also soetelike toe
 Met blide blinkende oochskens.

6

Nu wighet, nu wighet, mijn kindkijn,
 Mijn God, mijn troost, mijn Here !
 Van di soo sal ic moeder sijn
 Behouden mijn eere. Amen.

Kerstlied gezongen in de Collegiale Kerk van Dendermonde in de XVIe eeuw.
 Opgeteekend door M. De Cock-Maurus.

Het was in den nacht van 24 op 25 December dat Christus, de Verlosser van het Menschdom, ter wereld kwam in het stalleken van Bethlehem, tijdens de reis van Maria en Jozef naar die Stad. Zij zouden zich op bevel van den Keizer, naar de volkstelling begeven. Daar Jozef uit het koninklijk geslacht van David stamde, reisde hij met zijn jonge vrouw naar Judas. Geen plaats meer vindend in de stad en, arm als zij waren, zagen de ouders van den Zaligmaker zich verplicht een onderkomen te zoeken in een stalletje, waar slechts enkele dieren stille getuigen waren van den nood der Goddelijke Moeder.

Jezus kwam ter wereld en werd in een kribbetje gelegd met enkele doeken en wat stroo. En terwijl de herders in den omtrek hunne kudden bewaakten, verscheen er hun plots een engel die hun de boodschap der geboorte van den Verlosser bracht en hun toeriep: « Glorie aan God in den hooge en, op aarde, Vrede aan de menschen van goeden wil. »

434. Jesus, te voren van ons lang verwacht

Je - sus, te vo - ren zoó lang van ons ver - wacht,
 Is nu ge - bo - ren in't mid - den van den nacht
 Als een kleyn kind In doekskens teer ge - won - den
 Op wey - nig hoey en stroey ge - leyd — tot
 boet van on - ze zon - den voor ons za - - lig - heyd.

2

Voor hem is't, dat hier alles schudt en beeft,
 Die hemel en aerde uyt niet geschapen heeft ;
 Hij is den God van al de hemelsch geesten ;
 Al wat er is, heeft hij gesticht,
 De zon, de maen, de sterren en het hemelslicht.

3

Hij zal ons geven, voor één offerand,
 Veel geluk en zegen uyt zijn milde hand,
 Laet ons dien God te Bethleem gaen zoeken
 En voor zijn lijden, pijn en smert
 Geven tot offerand : een rijen en zuiver hert.

Uit een handschrift berustend in 't Gasthuis van Aarschot, zonder jaartal (rond 1800, zoo dunkt mij, te oordeelen naar geschrift, papier en spelling). — Jan Bols.
 E. H. Dr Jan Bols, uit Godsdienstige kalenderliederen.

Het Kerstfeest dagteekent uit de IVe eeuw, vroeger wend er maar één mis opgedragen. Nu zijn er drie : de middernachtmis, de herdersmis, en de dagmis.

Duizenden liedjes zijn aan Kerstmis gewijd. Koek, eierbrood worden gebakken, kribbeken worden getimmerd, kerstboomen worden versierd met allerlei geschenken voor jong en oud. Vóór de Xe en XIe eeuw zette het jaar in met Kerstdag, ten minste in Vlaanderen. Kerstnacht is een wondere nacht. Dan luiden alle klokken. Te Bruggé keeren de leeuwen der Leeuwenbrug zich om, te Gent wordt het Liewewater wijn, zegt het volk. Kerstmis is het feest van den vrede, en van het heerlijkste tevens dat de mensch op de weréld bezit : Het kind.

(« Laatste Nieuws », 25ten December 1939.)

435. Verheugt u, menschen al !

Ver - heugt u, men - schen al! Stelt al - len druk ter
 zij - del! Uw God en op - per - al Die
 ligt in ee - nen stal, In een krib - be, wat
 klacht! Tus - schen twee dom - me bees - ten Ligt dit kind
 weerd ge - acht, ja weerd ge - acht, ja weerd ge -
 acht, Voor't men - sche - lijk ge - slacht, ja weerd ge -
 - acht, Voor't men - sche - lijk ge - slacht.

Opgeteekend door E. H. Pastoor Bois; Vlaamsche Kerstboek 1938.

Het Kerstfeest heeft in den loop der tijden, wat betreft de uiterlijke viering, heel wat veranderingen ondergaan. Op verschillende manieren wordt het schoone Kerstgebeuren gevierd. Een typisch gebruik in Nederland, dat echter meer en meer verdwijnt, is het stoken van een Kerstblok. In de huiskamer ziet men de « kribbekes » van Bethleem en de helverlichte Kerstboomen met het engelenhaar. Naast den Kerstboom zijn thans ook hulst en marentak haast onmisbaar voor het Kerstfeest. Het gebruik van hulst is zeer oud : de Romeinen gebruikten dit reeds om hun huis te versieren ter eere van Saturnus. In sommige streken laat men in den Kerstnacht brandende kaarsjes op hulstblaadjes in een tobbe water drijven en wel voor ieder lid van het gezin een kaarsje. Voor hem, wiens kaarsje blijft drijven, beteekent dit geluk en vervulling van den een of anderen wensch. Door alle eeuwen heen bleef de hulst in eere en kon door geen andere plant worden verdrongen. — (H. Goedhart : « Laatste Nieuws », 26en December 1939.)

436. Er was een kindeke geboren in 't strooi

ALSEMBERG.

2. En het leerde timmeren aan Sint Jozef den man,
En het maakte een tafelken en het zetter hem aan.
3. En het at uit een panneke, en het maakte hem niet vuil,
En het viel op de aarde, en het had er geen buil.
4. En het maakte een beddeke, en het lei er hem in,
En zijn moeder die dekte 't tot over de kin.
5. En het keek naar zijn vader, en het lachte zoo snel,
En het kende zijns levens zijn vader zoo wel.
6. En het keek naar zijn moeder, en het lachte zoo snel,
En het kende zijns levens zijn moeder zoo wel.
7. En het maakte een vensterke, en het keek er door,
En het kend er den koning van Frankrijk door.
8. En het hadde twee oogskens zoo zuiver als was
En zijn krullekens die blonken, zij waren van pas.

Uit « Godsdienstige Kalenderliederen » van E. H. pastoor Jan Bols.

437. O groote stond, o blijde nacht

O groo - te stond, o blij - de nacht Dat
 Je - sus is ge - bo - ren Tot hulp van't men - sche -
 lijk ge - slacht Dat eeu - wig was ver - lo - ren, De
 Va - der van berm - her - tig - heid Uit lief - de en teer -
 her - tig - heid Zendt zij - nen lie - ven Zoon Tot
 on - ze za - lig - heid, tot on - ze za - lig - heid.

AARSCHOT.

2. Zit hier dit alderzoetste Kind
 Met zijn lieve Moeder,
 Dat zij zoo teerlijk bemint
 Als Schepper en Behoeder;
 Zij voedt hier haren lieven Zoon,
 Gedaald uit 's Hemels hoogen troon,
 Om in dit tranendal
 Te nemen zijne woon. (bis)

3. Aanziet hier Jezus onzen al ;
 Wij komen U te groeten
 In dezen armen beestenstal...
 Daar gij ons schuld komt boeten ;
 Ontvang dan uit genogenheid
 Ons hert en ziel tot dankbaarheid,
 En 'laat ons met U zijn
 Tot in der eeuwigheid. (bis)

Opgeteekend door E. H. Pastoor Jan Bols in « Godsdienstige Kalenderliederen », bl. 11.

Kerstvuren : Bij de Noordsche volken werd oudtijds ter gelegenheid van het Kerstfeest een groot haardvuur aangelegd. Dit oude gebruik hield verband met de heidensche offervuren toen men omstreeks dezen tijd van het jaar het « Joel-feest » vierde. Dan werd een gedeelte van een boomstam op den haard gelegd en diende als achterwand van het groote hout- en turfvuur dat, volgens de traditie, op deze feestdagen moest branden. Een dergelijk groot blok verbrandde uiteraard zeer langzaam en bij gedeelten; het kon dienst doen gedurende den geheelen feesttijd. Doch, bij Kerstmis, moest er een nieuw blok op den haard worden gebracht.

438. De zoon van d'Opperkoning

De zoon van d'Opper-ko - ning Die in den he-mel praalt Is
 op ons aard-sche wo - ning Voor't menschdom neerge-daald Laat
 ons ver-heugd van geest, Hier on - ze stem-men pa - ren, En
 op die blij - de feest, en op die blij - de feest
 Om't meest, om't meest Hier zin - gen al Met
 blij geschal en droef-heid - la - ten va - ren.

AARSCHOT.

2. De mensch was reeds verloren

Door Adams droeven val,
 Als Jesus is geboren
 Voor ons in eenen stal,
 Hij heeft op dezen nacht
 De menschen willen leeren
 Dat hij des werelds pracht (*bis*)
 Veracht, veracht.
 Ook zullen wij
 Van herte blij
 Altijd zijn goedheid eeren. } *bis*

3. Die nu den vrée wil smaken,

En namaals 't eeuwig goed,
 Moet d' ijdele vermaken
 Hier treden met den voet.
 Het is voor goed gedaan
 Gods wet zal mij geleiden,
 Ik wil de rechte baan (*bis*)
 Inslaan; inslaan
 En voor altijd
 God toegewijd
 Mij nooit van hem afscheiden. } *bis*

Uit een handschrift (zonder jaartal) berustende in het Gasthuis van Aarschot.
 E. H. Jan Bols : Godsdienstige Kalenderliederen.

439. Al weent dit zoete kind

Solo

1. Al weent dit zoe - te kind, 'ten is voor - waar geen
won - der: De kou die speelt hier in van bo - ven en van
on - der, De ha - gel en de sneeuw, de stu - re - noor - den.
wind, He - laas is dat niet herd, voor zulk een teer jong kind?

Samen

Ach, wie kan dit wel door - gron - den? Die het al ge -
scha - pen heeft Leit in doekskens teer ge - won - den, En van kou,
en van rou, en van kou hier schudt en beeft.

Solo 2. Hier is noch vuur, noch vlam, noch hout om vuur te stoken;
De deur die is vaneen; het dak dat is gebroken ;
Dus wordt hij overal doorgelopen van de kou;
Hier en is niets waarmee dat men hem dekken zou.

Samen Ach... enz.

Solo 3. Wie had dit ooit gedacht hem in den stal te vinden,
Hij die daar wandelt op de vleugels van de winden ?
Die heel den aardschen bol op eenen vinger draagt,
Hij ligt hier in een krib, geboren van een maagd.

Samen Ach... enz.

440. Heer Jesus heeft een hofken (1609)

Heer Je - sus heeft een hof - ken daer schoon bloe - men
 staen; Daer in soo wil ick plu - cken gaen, 't is wel ghe -
 daen, Men hoort daer niet dan en - ge - len - sanc en
 her - pe - ge - spel, Trom - pet - ten en cla - ret - ten en die
 veel - kens al - soo wel, trom - pet - ten en cla -
 ret - ten en die veel - kens al - soo wel.

2. Die lelikens, die daer sach, sijn suuyverheyt;
 Die soete violetten sijn ootmoedicheyt.
 Men hoort... enz.
3. De schoone purper roose was de lydsaemheyt;
 De schoon vergulde goudebloem, gehoorsaemheyt,
 Men hoort... enz.
4. Noch wasser een die boven al spanden de croon;
 Coron' imperiale (1) twas dé liefde schoon.
 Men hoort... enz.
5. Maer d'alderschoonste beste bloem al in dat hof,
 Dat was den Heere Jesus soet; dus sij hem lof,
 Men hoort... enz.
6. Och Jesus, al mijn goet en al mijn salicheyt,
 Maeckt van mijn hert U hoveken, het is bereyt.
 Men hoort... enz.

Coron' impériale (oud Fransch voor *couronne impériale*, keizerskroon) : fritillaria imperialis.

J. Fr. Willems : Oude Vlaamsche Liederen, bl. 458.

Fl. Van Duyse : 3de deel, bl. 2332.

441. Wat is er te doen ?

Wat is er te doen, Zoo vroeg in't Sei-zen, Dat
 al - le die bloem-pjes zoo vroeg staan in't groen?
 En in den nacht wordt er een klein kin - de - ke ge - bo -
 ren, ge - bo - ren De God van al! En
 't slaapt in een krib-be - ke op hooi en op strooi, En
 al - le nach - ten ko - men twee en - gel - kes bij, En
 wie - gen dat kind - je, en 't is toch zoo blij! En
 't eet uit een pan - ne - tje, en 't maakt hem niet vuil, En
 't valt op de stee - nen, en 't heeft nog geen buil, En
 twee brui - ne oog - skens, zoo bruin als la - get En
 twee blon - de krol - le - kens, die ma - ken hem zoo net!

KESTERBEEK.

442. Wat is er te doen zoo vroeg in 't seizoen ?

Wat is er te doen Zoo vroeg in't sei -
 zoen, zoo vroeg in't sei - zoen Dat al - le die
 bloem - pjes zoo schoon staan in't groen, dat al - le die
 bloem - pjes zoo schoon staan in't groen.

DEINZE.

2. Daar is van den nacht geboren een kind
 Geboren een kind,
 En slaapt bij zijn moeder op hooi en op strooi. (*bis*)
3. Daar zijn alle nachten drie engelkens bij,
 Drie engelkens bij ;
 Zij wiegen het kindje en 't slaapt er zoo blij. (*bis*)
4. 't Eet pap uit een panneke en 't maakt hem niet vuil
 En 't maakt hem niet vuil.
 Het valt op de steenen en 't heeft nog geen buil. (*bis*)
5. 't Vergiet al zijn bloed voor ons altegaar,
 Voor ons altegaar.
 En 't wenscht ons een goed en een zalig Nieuwjaar. (*bis*)

Volkskunde 1898-99, bl. 123.

VARIANTE

1. Wat is er te doen Zoo vroeg in 't seizoen (<i>bis</i>) Dat al die boomkens Daar staan in 't groen. (<i>bis</i>) 2. Een kindje geboren Al in eenen stal (<i>bis</i>) En 't is er den Heere. Al van ons al. (<i>bis</i>)	3. Het heeft er twee oogskens Zoo zwart als laget (<i>bis</i>) En twee blonde krullekens Dat staat zoo net. (<i>bis</i>) 4. Het eet uit de panne En maakt hem niet vuil. (<i>bis</i>) En 't viel op de steenen 't En had geen buil. (<i>bis</i>)

SOTTEGEM

Opgeteekend door O. Coessens-Debrez.

Oost-Vlaamsche Zanten, 1933. Nrs 5, 6, bl. 132.

443. Wel, lieve herderkens

Wel, lie - ve her - der - kens, Wel, lie - ve her - der - kens,
 Wat maakt gij hier? Wae - rom dan nu al
 dit groot ple - zier Wae - rom dit sin - gen?
 Wae - rom dit sprin - gen? Siet nu voor de - se rijs
 In de - sen lan - den op - rech - ten pijs.

HOVE (Pr. Antwerpen).

2.

Ach, ja, o herderkens (*bis*)
 O Coridon,
 Comt nu en hoort eens, o Selidon !
 Wat mij den hemel
 Sonder oogh-schemel (*klaar = schemer*)
 Hebben sien open staen :
 De *pubicati* is nu gedaan. (*Veropenbaring*)

3.

Daerom soo herderkens (*bis*)
 Soo loopen wij,
 Nu al te saemen van herten blij
 Te Bethleem soecken
 In stal en hoecken,
 Dit soeten, lieven kint,
 Dat onsen vreden soo seer bemint.

444. Klein, klein Jesuken

Klein, klein Je - su - ken, Hoe hebt ge zoo ne kou? Kom
 in mijn her - te - ken wo - nen, En maak U daar een
 schouw, Wij zul - len een vuur - ken sto - ken, En
 ook een pap - pe - ken ko - ken, En breng uw lief - ste
 Moe - der mee, Dan zul - len we zijn in vree.

WUUSTWEZEL, WESTERLOO.

445. Herderkens lied

(XVIIIe eeuw)

Komt her - ders en her - de - rin - nen, Gaat naar 't stal.
 le - ken met - ter spoed, Groe - ten het kin - de - ken
 Je - sus zoet Voor wie dat all' de he - mel - sche
 gees - ten Staen en be - ven met oot - moed

Hij ligt hier naakt te mid-den van de bees-ten
 Ziet wat dat de lief-de doet, Voor wie dat
 all' de he-mel-sche gees-ten Staan en be-ven
 met oot-moed Hij ligt hier naakt te mid-den van de
 bees-ten, Ziet wat dat de lief-de doet.

DUINKERKE, BELLE, WEST- EN OOST-VLAANDEREN.

2. Laat ons gaan om te bezoeken
 Dit klein kindeken zoet van aard,
 Dat Maria heeft gebaard.

Koor : Voor wie dat all'... enz.

3. Zoet Kindeken voor ons geboren
 Voor uwe pijn en bittere smert,
 Ziet : ik geve U mijn hert.

Koor : Voor wie dat all'... enz.

4. Zoet Kindeken voor ons besneden
 En gestort uw dierbaar bloed,
 Die voor ons schuld voldoet.

Koor : Voor wie dat all'... enz.

5. De drie Wijzen uit den Oosten
 Komen hier uit 't verre land,
 Om te doen hun offerand.

Koor : Voor wie dat all'... enz.

De melodie van dit kerstliedje dagteekent uit de XVIIIe eeuw. Staat ook soms aangeduid onder den titel : « 't Kribbetje ».

Zie Ch. de Coussemaker, Gent. 1856. bl. 14 (Chants populaires des Flamands de France).

446. Herders komt, Messias is geboren

Her - ders, komt! Mes - si - as is ge - bo - ren,
 Door God zoo - lang voor - zaid te vo - ren Die zoo
 lang op de we - reld is ver - wacht, Is voor
 ons ge - bo - ren de - zen nacht.

NEERLINTER

2.

Hoort met stemmen van daarboven zingen,
 Die ons de blijde tijding brengen !
 Alle die engelkens zingen even zeer :
 Glória aan den Allerhoogsten Heer.

447. Herderkens, van buiten

Her - der - tjes van bui - ten, Boer - kens op de been; Met
 trom - mel - tjes en met fluit - jes, Rijdt naar Beth - le - em.

1. Herdertjes van buiten
 Boerkens op de been,
 Met trommeltjes en fluitjes
 Rijdt naar Bethleem.
 Want daar wordt geboren
 Den Grooten God van al,
 Die het leven heeft gegeven
 In den stal.

2. Ik heb hier nog een lammeken,
 Dat is wel gemest,
 En ik heb nog drij eitjes
 Warm in mijnen nest,
 En ik heb nog drij fluitjes
 In mijn *bendeme* staan (*teenen mandje*)
 Om te vereeren aan 't kindje
 Tralaliere ! laat ons gaan.

Dit zeer oud liedje moet zeer kluchtig gezongen worden.
 Uit Godsdiensstige Kalenderliederen van E. H. Dr. Jan Bols, bl: 25:

448. Herders, hij is geboren

Her-ders, hij is ge-bo-ren In't mid-den van den nacht,
 Die soo lanck van te vo-ren De we-reldt heeft ver-wacht.
 Vroo-lijck O her-der-kens, Son-ghen ons en-gel-kens
 Son-ghen met blij-de stem "Haest U naer Beth-le-em."

2. Wij arme slechte liekens,
 Ghelijck de boeren zijn,
 Ontwekten ons gebuerkens,
 En in den maneschijn,
 Liepen met blij geschal,
 Naer dezen armen stal,
 Daer ons den engelsanck
 Altemael toe bedwanck.

3. Als wij daer sijn gekomen,
 Siet een klein kindeken
 Leyt op 't strooi nieuw geboren,
 Soet als een lammeken.
 D'ooghskens van stonden aen,
 Sach men vol traenen staen,
 't Weende uyt druck en rouw
 In dese straffe kou.

4. Ick nam mijn fluytjen,
 Een ander die nam zijn moeseltjen (doedelzak)
 En dus fluyten en sanghen
 Voor t soete kindeken.
 « Na, na, na kindje teer,
 « Sus, sus en krijt niet meer,
 « Doet u klein ooghskens toe,
 « Sij sijn van krijten moe. »

5. Siet wij schencken u t saemen
 Een teer klein lammeken,
 Boter melck en saene,
 Voor u lief mondeken.
 « Na, na na, kindje teer,
 Sus, sus en krijt niet meer,
 Doet u klein ooghskens toe,
 Sij sijn van 't schreien moe. »

6. 't Kindje begonst te slaepen,
 De moeder sprack ons aen :
 « Lieve herderkens t saemen
 « Wilt soetjens buyten gaen,
 « Die alle sijn peis en vree,
 « Dat brengt mijn kint u mee,
 « Want 't is Godt uwen Heer,
 « Kompt morghen noch eens weer ! »

Text 1669 = Evangelische Leeuwewerk 1882.

Uit « Goudgele Garve » van Edg. Wauters en Dr Eug. Verstraete, bl. 35-36.

449. Herderkens, van buiten

(Variante in woorden en wijze)

Her-der-kens van bui - ten Met trommels en met flui - ten,
 Recht naar Beth-le-em, En daar is ge-bo-ren Een God van
 Al, Die't le-ven heeft ge-ge-ven aan het aard-sche dal.

DENDERMONDE.

Opgeteekend door Laura Hiel. Vertolkster Mev. Serrane-Plisnicr.

450. De slaap van 't Kindeken Jesu

De en-gel komt van bo-ven uit de locht;
 En heeft de her-ders ee-ne maar ge-brocht.
 Sa, sa, sal her-ders laat uw schaa-p-kens al,
 Een kind gij vin-den zult in ee-nen stal,
 Die U ver-los-sen zal.

2. Zij komen samen naar den stal gegaan,
 Zij brengen boter, melk en een haan,
 Zij groeten 't Kindje en zijn Moeder rein,
 Zij wiegen hem en zingen in t gemeen
 Na, na, na ! Kindjen kleen.

Zie de Coussemaker, bl. 27 (Ch. pop. des Fl. de France). Opgeteekend te BELLE.

451. Hoe leit dit kindeken

1. Hoe leit dit kin - de - ken hier in de kou,
 Ziet eens hoe al - le zijn le - de - kens be - ven,
 Ziet eens hoe dat het weent en krijt van rouw.
 Na, na, na, na, na, na, kin - de - ken teer
 Ei, zwijg toch stil, sus, sus, en krijt niet meer.

OUDE KERSTLEYSE.

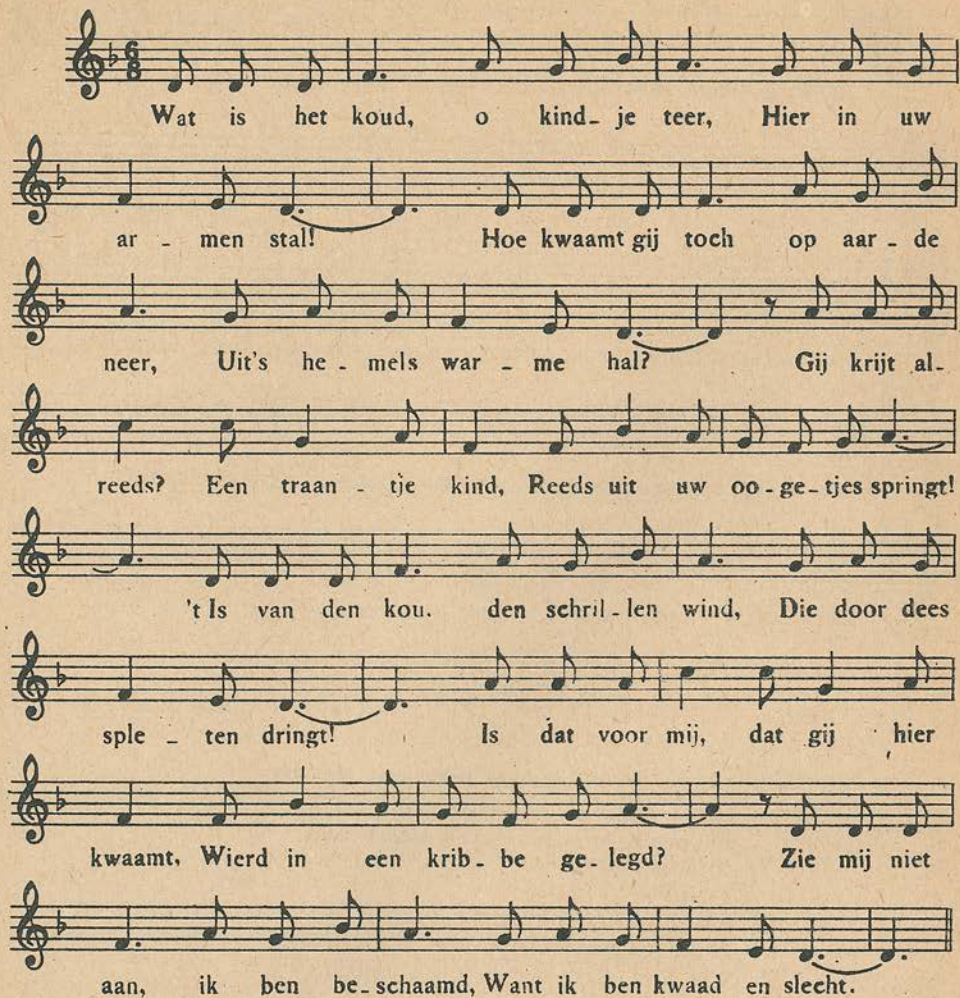
2. Sa, ras dan herderkens komt naar den stal,
 Speelt een zoet liedeken voor dit teer lammeken,
 Mij dunkt het nu welhaast slapen zal,
 Na, na, enz.
3. En gij, o engeltjes, komt hier ook bij,
 Zingt een zoet liedeken voor uwen Koning,
 Wilt hem vermaken door uw melodij.
 Na, na, enz.

Uit Goudgele Garve, van Edg. Wauters en Dr. Eug. Verstraete, bl: 33:

452. Wat is het koud !

Wat is het koud, o kind-je teer, Hier in uw
 ar - men stal! Hoe kwaamt gij toch op aar - de
 neer, Uit's he - mels war - me hal? Gij krijgt al-
 reeds? Een traan - tje kind, Reeds uit uw oo - ge - tjes springt!
 't Is van den kou. den schrillen wind, Die door dees
 sple - ten dringt! Is dat voor mij, dat gij hier
 kwaamt, Wierd in een krib - be ge - legd? Zie mij niet
 aan, ik ben be - schaamd, Want ik ben kwaad en slecht.

LIMBURG.

Gij krijgt alreeds? Een traantje kind,
 Reeds uit uw oogetjes springt!...
 't Is van den kou, den schrillen wind,
 Die door dees spleten dringt!
 Is dat voor mij, dat gij hier kwaamt,
 Wierd in een kribbeke gelegd?
 Zie mij niet aan, ik ben beschaamd,
 Want ik ben kwaad en slecht.

Herinnert aan het liedje « O ma tendre Musette », oud Fransch liedje gezongen in « Les deux orphelines », mélodrama van Dennery.

Uit 't Daghet in den Oosten, '899, bl. 47 en 48.

453. Devote ziel die God mint bovenal

De - vo - te ziel die God mint bo - ven - al,
 Komt, ziet wie dat ge - bo - ren is in de - zen stal.
 Het is de Zoon al van den grooten God, Ge -
 bo - ren bij de bees - ten in een kot,
 Ja, en dat zon - der een deur of slot.

Vóór de XVIe eeuw (kerkelijke melodie).

ROTSELAAR

2.

De allerliefste leit hier op het hooi,
 De koning zelf op een bussel strooi,
 De stal der beesten is nu zijn salet,
 Een houten kribbe heeft hij nu voor bed,
 Ja, en zoo is zijn rijk herzet.

3.

De Heer wordt knecht en de God wordt mensch,
 Waardoor de mensch nu komt tot zijnen wensch.
 Ziet hoe dat God den mensch bemint,
 Die voor ons geworden is een klein kind,
 En hier leit in dezen fellen wind.

4.

Daar staat Mar'ia Moeder en de Maagd,
 Die aan heur borst het kindeke Jesus draagt;
 Zij laat het zuigen van heur hertebleed,
 En zingt een lieken met een rein gemoed;
 Nij, nij, nij, nij, nij, kindje zoet.

5.

Ziet hier Sint Jozef, dien zeer ouden man.
 Hij dient de zuivere Maagd alwaar hij kan :
 Hij klieft het hout, en stookt een vuurken aan,
 Hij roert de pap, en 't wordt door hem gedaan.
 Ja, in het schijnen al van de maan.

6.

De engelen zongen uit het Hemelsch hof,
 Met zoete stemmen een zang van eer en lof:
 « Gloria » zongen zij, aan den Hoogsten Heer,
 « Met peis en vree, aan die Hem beminnen zeer,
 « Nij, nij, nij, nij, nij, kindje teer.

454. Nu sijt willekome, Jesu lieven Heer

Nu sijt wil - le - ko - me, Je - su, lie - ven
 Heer, Gij komt van al - soo ho - ge, van al - soo
 veer; Nu sijt wil - le - ko - me van den
 ho - ghen he - mel neer; Hier al in dit aert - rijck sijt
 gij ge - sien nooit meer! Ky - ri - e - leys.
 Heer, er - barm U

Uit XVIe eeuw, wijze en tekst.

2. D'herders op den velde, hoorden een nieuw liedt,
 Dat Jesus was geboren, sij wisten 't niet.
 « Gaet aen geender straten, en ghij sult hem vinden klaer.
 Bethleem is de stede daer 't is geschied voorwaer
 Kyrieleys !
3. D'Heylige Drie Koninghen uijt soo verren land,
 Sij sochten onzen Heere met offerhandt.
 S'offerden ootmoedelyck myrh, wierook ende goudt
 Teeren van den kinde dat alle dinck behoudt.
 Kyrieleys !

Uit Goudgele Garve, van Edg. Wauters en Dr. Eug. Vestraete, bl. 34.

455. Alderhoogsten, hier beneden

Al - der - hoog - sten, hier be - ne - den, In een
 stal - le - ken aan - be - den, Is het mog'lijk, groo - ten

God; ge - lijk be - slo - ten al in een slot (of kot)

TURNHOUT

2. Tusschen twee stomme beesten
Want gij zijt den aldereersten;
Want gij zijt die den koning zijt
En die voor ons in een kribbeken leyt.
3. Ziet de herderkens daar eens komen;
't Is den Heer al van hierboven;
' Is den Heer niet maar het kind
Dat Maria in de doeksken windt.
4. 't Is geluk van alle menschen,
Dat wij hebben dat wij wenschen;
En wij wenschen U allejaar
Eenen zaligen nieuwjaar.

Een simpel oud Kerstliedje, dat met heel veel innigheid en godsvrucht gezongen werd, en dat, in zuiverheid van melodie, dicht bij onze Middeleeuwsche Kerstliederen staat.

Zie : E. R. J. Nuyts : Kinderspelen, Taxandria, Nieuwe Reeks III, Nr 2, bl. 60.

456. Op een kerstmisavond

Op ee - nen kerst - mis - a - vond, Op ee - nen kerst - mis -

dag Dat Je - zu - ken in zijn krib - be - ken lag, zijn

krib - be - ken lag 'k Wou da'k Je - zu - ken in zijn

krib - be - ken zag; 'k Wou da'k Je - zu - ken in zijn krib - be - ken zag.

ST. JANS-MOLENBEEK-BRUSSEL

Opgctekend door Jw. Jeanne Martin.

457. Jozef sprak met klachten

Jo - zef sprak met klach - ten, Wil ons hier ver - nach - ten?

Aan - zie Ma - ri - al Ze leid - den ze naar eenschuur De

ka - mers te duur, Be - kwa - men de rij - ken met veel geld!

't Huis was zon - der ge - ve - len Zon - der pannen of te - ge - len,

Sint Jo - zef die werd be - nauwd, En ze rie - pen: Wie is er dau? ⁽¹⁾

Ik ben't Ik - ke Se - lem met zijn krib - ke,

Brengt het kin - ne - tje 'en goei - e loon.

1) dau = daar in gewestspraak.

BLANKENBERGE

Liedje dat de kinderen met Kerstavond aan de deuren gingen zingen : 1° te Brussel, 2° te Blankenberghe.

Opgeteekend door Laura Hiel. Vertolker : E. Popelier, visscher, thans kerkzanger.

458. Onnoozele kinderdag

't Is van - daag on - noo - zle - kin - der - dag,

Geeft de moe - der - kens en va - der - kens toch wat!

Geeft wat, houdt wat! 't Naaste jaar nog wat!

DENDERMONDE.

Opgeteekend door Laura Hiel. Vertolkster Mw. Serrane-Plisnier.

't Is vandaag onnoozele-kinneksdag
 Houdt wat, geeft wat
 't Naaste jaar nog wat
 Hoelang zullen wij leven ?
 Honderd jaar en eenen dag
 Totdat het klein kinneken roggebrood mag.,
 Krijg ik als 't u belieft wat gebak ?
 Ge ziet het aan mijn klak,
 Ge ziet het aan mijn muts :
 Ik ben 'nen armen duts.

WAASMUNSTER

Uit « Volkskunde », 24e jaargang, bl. 112.

Op « Onnoozele Kinderdag » 28n Decembre mochten de kinderen, van den morgen tot den avond, baas spelen. De jongens trokken de kleeren van Vader aan, de meisjes die van Moeder. — 's Middags mochten ze kiezen wat ze wilden eten. Ze liepen ook van huis tot huis om wat te vragen. — 31n Decembre : Naamdag van Sylvester, den patroon der laatkomers, laatslapers, achterblijvers, hekkensluiters. Hij die vandaag te laat komt, op een familiefeest of een vergadering, is « Sylvester », en moet een ronde betalen.

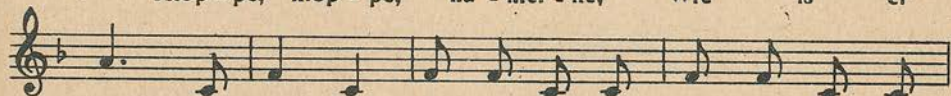
(« Laatste Nieuws », 31en Decembre 1939.)

Nieuwjaarsliederen

459. Kloppe, kloppe hamerke, wie is er dood ?

Klop-pe, klop-pe, ha-mer-ke, Wie is er

dood? Een oud grijs man-ne-ke, Ge-bak-ken is zijn

brood! Ge-brou-wen is zijn bier, Nu komt dat oud, grijs

man-ne-ke, Zijn le-ven niet meer hier.

LOVENJOEL

460. Op eenen Nieujaarsavond

Op ee - nen nieu - jaars - a - vond, Dan zul - len we voo - lijk
zijn, Met een ge - bo - ren ma - ged, En een schoon kinne - ke klein.

HAGELAND

Oudejaarsavond : er wordt feestgevierd en wafels en pannenkoeken gebakken. Oude en jonge paren dansen. Als de klokke twaalve slaat, wordt het licht gedoofd, terwijl mannen en vrouwen, jongens en meisjes malkander omhelzen.

461. 't Was op nen Nieujaarsavond

't Was op nen nieu - jaars - a - vond, De bak - ker sloeg zijn
wif, Al met nen dik - ken knup - pel, Zoo deer - lek op heur
lijf De knup - pel wou niet bre - ken, De vrouw die wou niet
spre - ken, De knup - pel die brak, De vrouw die sprak, De
man die viel gansch af - ge - mat, De vrouw ging in den
o - ven, Den bak - ker al ach - ter - na(ar) Ze
kwa - men er uit ge - sto - ven, Op ee - nen nieu - we - jaar.

DENDERMONDE

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 49.

(Begin : hetzelfde.)

De man die stelde wat
De vrouw ging naar den oven
Om patatten te stoven
Patatten met aberdaan
Wilde 't niet eten, laat het staan.

MOERZELE en HAMME

Op nieuwjaarsavond
Sloeg de bakker zijn wijf
Al met den heete paal,
Zoo deerlek op heur lijf
Het wijf kroop in den oven
Den bakker achternaar
Zij waren wit bestoven
Met dezen Nieuwejaar.

GLABBEEK

A. De Cock en Is. Teirlinck, bundel VII, bl. 28.

De Coussemaker, bl. 405.

O. V. Z., 3de jaargang, bl. 43, en 4de jaargang, bl. 21.

462. Nieuwejaarke, ik ga reizen

Nieu - we - jaar - ke, ik ga rei - zen, En mijn pe - ter
is zoo blij, 'k Zal er dag en nacht aan pein - zen
Op het - geen hij heeft ge - zeid.

Opgeteekend door Laura Hiel. Vertolker : Vander Heyden, onderwijzer.

AALST

463. Wij staan hier in den kou

We staan hier in den kou, Te schud-den en te
be - ven, En is er niks te ge - ven 'n
Stuk - ske brood of iets fijn, Dat iet wat be - ter zou zijn.

Opgeteekend door Elza Watterz.

MOLENBEEK BIJ BRUSSEL

464. Hans, Hans, Nieuwejaar

Hans, Hans, nieu - we - jaar, Ik zal wat krij-gen, ik
word het ge - waar, Ee - nen ap - pel op nen nieu - we - jaar.

ANTWERPSCHE KEMPEN

465. Der kwam nen boer van Gelderoo

Der kwam nen boer van Gel - de - roo, Met
zijn blok - ken vol boek - weit - stroo, En op zij - nen kop nen
bus - sel haar, En 'k wensch U nen za - li - gen nieu - we - jaar.

OMSTREKEN LEUVEN

466. Met dezen Nieuwejaar

Met de - zen nieu - we - jaar, Wij ko - men U ver -
ee - ren, Met de - zen nieu - we - jaar, Wij
zijn zoo kaal van klee - ren, Wij heb - ben zoo

hon-ger en dorst, Wij zien zoo blauw van den vorst, Ge -
zo - den of ge - bra - den, geef ons een ver - kens - worst.

KORTRIJK EN OMSTREKEN

467. Nieuwejaarke van hooi

Nieu - we - jaar - ke van hooi, De pach - te - res is 'en
goei, De pach - ter wordt ge - pre - zen o - ver -
al Ik hoop da'k hier wat krij - gen zal

Vertolkster F. Van Hemelrijk.

BRABANT

468. Daar reden twee begijntjes

Daar re - den twee be - gijn - tjes, Met scha - ver - dijn - tjes,
Paar aan paar Ik wensch U ee - nen za - li - ge Nieu - we - jaar.

HAGELAND

469. Vrienden, ik wensch U alle te gaar

Vrien - den ik wensch U al - le te gaar,
 Een ge - luk - za - li - ge Nieu - we - jaar,
 En ik wensch het U van den Hoogsten tot den laag - sten,
 Van den Al - ler - hoog - sten, van den Al - ler - hoog - sten
 Van den Al - ler - hoog - sten, God den Heer.

BLANKENBERGE

Opgetoekend door Laura Hiel : Vertolker E. Popellier, visscher, thans kerkzanger.

470. Doet open, doet open

Doet o - pen, doet o - pen de he - me - le
 deur, Daar staan er drij ar - re - me - zie - le - kes veur. De
 he - me - le deur werd o - pen ge - daan, Daar
 moch - ten twee ziel - kes naar bin - nen van gaan.

WETTEREN

Vroeger was het, in Brabant, het gebruik het jaar te doen aanvangen met Paschen.

Vóór de Xe en Xle eeuw zette men het jaar in met Kerstdag.

Te Antwerpen werd het jaar ingezet met **Goeden Vrijdag** of met 1sten Maart.

In 1575 werd door Requesens, gouverneur der Nederlanden, bepaald dat het jaar met 1sten Januari zou aanvangen.

471. Het oud jaar is ten end

Levendig

Het oud jaar is ten en - den, Het nieu - we jaar komt
aan. Wij on - der hou - den ons ouw' ge - went' ⁽¹⁾ Wij
ko - men om nieu - we jaar Geeft ons wat koe - ke
no - ten, Klein wa - fe - len, geld, het mag wel zijn Ge
weet wel waar - om dat wij gaan Met on - zen knap - zak aan.

TREMELLOO

(1) Oude gewoonte.

Man en vrouw, als 't u belieft,
Breng ons hier wat voor,
De één wat koek, en de ander wat geld,
Dat is zoo wijs geteld
Te bezoeken komt alhier
Koeken, wafelen, geld en bier,
En 'k wensch U altegaar
Een zaligen nieuwejaar.

E. H. pastoor Jan Bols: « Godsdienstige Kalenderliederen ».

472. Maria was gezeten

(zonder muziekwijze)

Maria was gezeten
Met het kindeken op haren schoot,
Om pappeken te eten,
Gebrokt met wittebrood.
Daar kwam een katteken geloopt,
Geloopt...
Zoo klein als een ratten
Jezus joeg het katten
Van hier naar daar !
't Wensch u nen zaligen nieuwejaar !

AARSCHOT

E. H. pastoor Jan Bols. Uit Godsdienstige Kalenderliederen.

473. Drie herderkens

Drie her-der-kens gin - gen hoe - den En zij ston - den op het
 veld, En de schaa - jes die zij hoe - den, Kwa - men
 plot - sling toe - ge - sneld; En ik hoor - de een en - gel
 zin - gen En het maan - tje scheen zoo klaar, Nu is't
 kin - de - ke ge - bo - ren Met dit za - lig nieu - we -
 jaar, Met dit za - lig nieu - we - jaar.

ANTWERPEN

E. H. pastoor Jan Bols. Uit Godsdienstige Kalenderliederen

474. Nieuwejaarke zoete

Nieu - we - jaar - ke zoe - te, Het ver - ken heeft vier voe - ten,
 Vier voe - ten en ee - nen steert, Is dat dan geen
 wa - fel weerd? Is die wa - fel niet ge - bak - ken,
 Geef me dan nen korf vol ap - pe - len Is die wa - fel nog
 niet ge - reed? Geef me dan een splin - ter - nieuw klee - denz.
 enz.

DENDERMONDE

Nieuwejaarke zoete,
 Het verken heeft vier voeten,
 Vier voeten en eenen steert,
 Is dat dan geen wafel weerd ?
 Is die wafel niet gebakken,
 Geef me dan nen korf met appelen.
 Is die wafel nog niet gereed ?
 Geef me dan een splinternieuw kleed.
 Is dat kleed nog niet genaaid ?
 Geef me dan een haan die kraait
 Is dat haantje niet geboren ?
 Krijg ik dan een maatje vol koren ?
 Is dat koren nog op 't land,
 Geef me dan nen goeien broodkant.

Laura Hiel, Kinderspele en Liedjes uit hetland van Dendermonde, bl. 49.
 Maurits Peremans, Tollembeek, bl. 184.

Te Bekkevoort zingt men maar 4 regels :

Nieuwejaarke zoete,
 't Verken heeft vier voeten,
 Vier voeten en eenen rug
 Ik ben Jan Van X en ben heel vlug.
 X = hier naam.

Te Orsmaal ook 4 regels :

Nieuwejaarke zoete,
 't Verken heeft vier voeten,
 Vier voeten en eenen steert
 Is mijn liedje geen stuiver weerd ?

O. V. Z. Ite Jaarg. bl. 24.

Te Aalst ook 4 regels :

Nieuwejaarke zoete,
 Mijn vader is een troete,
 Mijn Moeder is een wit konijn,
 Zij wil mij geenen boterham snijen.

Vertolker: Vander Heyden, onderwijzer.

Nieuwejaarke zoete,
 Ons varken heeft vier pooten
 Vier pooten en eenen steert
 Is dat toch geen bakske weerd ?

RUYSBROECK

Opgeteekend door Paul Gilson.

Nieuwejaarke zoete,
 't Peerdje heeft vier voete(n)
 't Heeft zoolang op stal gestaan !
 Geef 't nen koek en laat het gaan.

MECHELEN

't Is Nieuwjaar, 't is Nieuwjaar !
 Ons varken dat is dood gedaan.
 Ons varken had vier voeten,
 Vier voeten en eenen staart
 En is dat nu geen duitje waard ?

Zele bij Dendermonde

Vertolkster, M. de Vleeschouwer.

Nieuwe jaarken zoete,
 Zie eens naar mijn voeten.
 'k Heb ons Vader zijn botten aan,
 Om vandaag eens rond te gaan !
 'k Wensch U een zalig nieuwe jaar.

RANST

Nieuwejaarke zoete,
 't Verken hee vier voeten,
 Vier voeten en ne kloon,
 Ik ben onze vaders zoon.

(Kinderspele van E. H. J. Nuyts).

Nieuwejaarke zoete,
 't Verken hee vier voeten,
 Vier voeten en e fleschke
 En ik ben ons moeders meiske.

TURNHOUT

475. Nieuwjaarswensch

Dag vrouw, dag man, dag al - te-gaar, Ik kom U wen - schen
 een nieuw-jaar, Deur dik, deur dun, ik kon loo - pen.
 Hebt gij niet een wa - feltje of twee, Ik en gaan ze niet ver -
 koo - pen. 't Is een goed vrouw - tje die mij dat geeft, 't Is
 te wen - schen dat ze nog 't naa - ste jaar leeft. Goed
 vrouw - tje, goed vrouw - tje! Hebt ge niet een
 wa - feltje of twee? Ik ste - ke ze al in mijn mouw - tje.

DUINKERKE : FRANSCH-VLAANDEREN en WEST-VLAANDEREN

Zie Ch. de Coussemaker (Ch. pop. des Fl. de France), Gent 1856, bl. 94.

476. Sa, lieden wij komen wat wenschen

Sa, lie - den, wij ko - men wat wen - schen, Gij
 vrien - de - kens al - te - gaar, 't Is om u te ver -

BOISSCHOT-LIER

2.

En is er niet wat te sneukelen
Van 't verken of van 't zwijn ?
Wij zullen het wel opeten
Wij zullen niet lekker zijn.

3.

Schinkt vol de zilveren schalen
Van d'alerbesten wijn,
Koud bier kan ons niet dienen
't Zou moeten *gauterd* zijn (*Warm gemaakt en gesuikerd.*)

4.

Wij zullen maar eens rammelen
En trekken met de bel
Is 't zaken dat gij niet slapen zijt
Gij hoort er ons zingen wel.

Zie Bols : Honderd oude Vlaamsche Liederen. bl. 31.

477. 'k Heb een roosken !

'k Heb een roos - ken, 'k Heb 't ge - von - den, 'k Zal het
plan - ten In't hert van mij, 'k Zal de blaad - jes La - ten
rij - zen Op een berg - sken Ver van mij, En ja, da's
waar! En ja, da's waar! Met al - ler tij - den Met ver -
blij - den, Met den za - li - gen, Nieu - we - jaar.

Het meest gebruikte Nieuwjaarsliedje te Hoevenen

HOEVENEN

Uit het nagelaten werk van E. H. J. Bols : Godsdienstige Kalenderliederen.

478. Ontwaakt, ontwaakt

Ont-waakt, ont-waakt, gij al-len ge-lijk, Wie dat gij zijt, gij
arm of rijk! Daar is al een klein kind-je ge-bo-ren,
Van ee-ne ma-ged ge-be-ne-dijd, Van ee-ne ma-ged
uit-ver-ko-ren, Zon-der bezwaar⁽¹⁾ Het komt ons al te
maal ver-troo-sten Met den Nieu-we-jaar.

(1) bezwaar = last, moeite, letsel, pijn.

HOËVENEN (pr. Antwerpen).

2.

Daar waren die herders met vreugde bevangen,
Als zij aanhoorden de hemelsche stem;
Hun hartje was vol van verlangen.
Zij vonden het kindje te Bethlehem,
In arme doekjes teer bewonden,
In eenen stal,
Om te voldoen, voor onze zonden
Den Heer van al.

Dit is een gedeelte van een lied dat te Hoevenen (pr. Antwerpen) 's avonds van den laatsten dag van 't jaar, van deur, tot deur, door groepen volwassenen gezongen werd. Elke groep had een aanvoerder en een beurzendrager. Deze twee kwamen vooruit, wenschten (met de geopende beurs) een zaligen nieuwjaar, en, na wat ontvangen te hebben, vroegen zij de toelating om een liedje te zingen en om een nieuwjaar (met krijt) op de deur te schrijven. Die laatste was de afbeelding van een nieuwjaarskoek in hartsvorm, zoo kunstig mogelijk met krullen versierd en bekroond met het nieuwe jaartal. De gemeente-overheid heeft sedert eenige jaren dit zingen 's avonds verboden (omdat de opbrengst tot braspartijen aanleiding gaf).

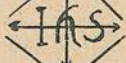
479. Ontwaakt, ontwaakt

Variante in de muziekwijze

Ont - waakt, ont - waakt, gij al - len ge - lij - ken
 Wie dat gij zijt of arm of rijk, Daar is al
 een klein kind - je ge - bo - ren, Al van een ma - ged ge -
 be - ne - dijd, Al van een ma - ged uit - ver - ko - -
 ren, Al zon - der be - zwaar, Wij zul - len
 't u al - te - gaar ver - kon - den Met de - ze nieu - we - jaar.

HOEVENEN (pr. Antwerpen).

Vooraleer men dees Nieuwjaarslied zong, teekende men eerst met krijt op de deur; daarna zong men het lied.

Melodie uit de XVe eeuw — kerkelijke melodie — Men weet dat de Rederijkers in de XVe eeuw, veel nieuwjaarsliederen dichtten.

Taxandria, 1910, Nr 2, bl. 111.

480. Met deze slechte tijden

Met de - ze slech - te tij - den, Gaan wij om nieu - we -
jaar, Wij gaan om wat te krij - gen, Zoo
zin - gen wij hier en daar, En die niet veel en
zin - gen, Die pei - zen op an - der din - gen, De
meis - jes hier en daar, Pei - zen op ee - nen nieu - we - jaar.

2.

WERCHTER

Ik heb voor U gezongen;
Wat zingt gij nu voor mij ?
Ik heb aan U gegeven;
Wat geeft gij nu aan mij ?
Wat appelen en wat noten
Stekt vol van alle koten;
Een koeksken naar mijnen zin,
Met een klein kindeken in.

E. H. Dr Jan Bols : Godsdienstige Kalenderliederen. uitgave der Commissie van het Oude Volkslied, bl. 30.

481. Roze, roze bloemeken

Ro - ze, ro - ze bloe - me - ke, Glo - rie zij met U! Wie
ligt daar in dat krib - be - ken Een klein kin - de - ke klein. Wie

zal dat kin-de-ke kus - sen Op zij - nen ro - zen mond? We
 zijn zoo ziek van har - te, We zijn al - weer ge - zond. De
 he - mel is ge - slo - ten Al o - ver dui - zend jaar, De
 he - mel zal weer o - pen gaan Met za - li - gen Nieu - we - jaar.

LINTH - LIER - MECHELEN

482. Wij rijen met roze bloemekes

Variante

Wij rij - en met ro - ze - bloe - me - kes, Glo - rie aan Je - sus
 Naam! Wat ligt er in dat krib - be - ken? Een klein, klein
 kin - de - ken! Wie zal dat kin - de - ken kus - sen Met zij - nen roo - den
 mond? Den he - mel is ge - slo - ten Al o - ver dui - zend
 jaar, Wie zal hem o - pen la - ten Met de - zen nieuwejaar?

WERCHTER

E. H. Dr Jan Bols, uit Godsdienstige Kalenderliederen; ook opgeteekend te Turnhout door E. H. J. Nuyts (bl. 22) — maar de twee eerste regels luiden als volgt :

Rijen, rijen rozeblomken
 Wie ligt daar in dat kribbeken ?

483. Als Jezeke door den boomgaard gonk

Als Je - ze - ke door den boom - gaard gonk ⁽¹⁾ Hij
had zijn schooi - ken vol lek - ker - donk ⁽²⁾ Hij deel - de mij: Ik
was zoo blij, "Dan - ke, Je - ze - kel., zei wij.

- (1) ging.
(2) lekkerding.

Sommige voegen op hetzelfde vooisken er nog het volgende bij :

Hij ging al in 't schapraaiken,
Hij gaf ons ieder een vlaaiken,
Hij ging al in ze beurzeken
Hij gaf ons ieder een gelleke,
Met dezen nieuwejare !

WERCHTER

E. H. Dr Jan Bols. Uit Godsdienstige Kalenderliederen.

484. Er is een kindetje geboren op d'aard

Er is een kin - de - tje ge - bo - ren op d'aard, er is een
kin - de - tje ge - bo - ren op d'aard, 't Kwam op de aar - de voor ons al - le
gaar, 't Kwam op de aar - de voor ons al - le gaar.

2.

't Kwam op de aarde en 't en had geen huis,
't Kwam op de aarde en 't droeg al zijn kruis.

3.

Er is een kindetje geboren in 't strooi,
't Lag in een krebbetje gedekt met hooi.

4.

't Had twee schoon oogjes zoo zwart als *laget* (gitzwart)
Twee bleuzende kaakjes ; dat stond hem zoo net.

5.

't At pap uit een pannetje, 't en maakt hem niet vuil,
En 't viel op de aarde en 't en had er geen buil.

6.

't Keek naar zijn moeder, en 't lachte zoo snel,
't Kende de liefde zijns moeders zoo wel.

7.
't Keek naar zijn vader, en 't lachte zoo snel.
't Kende de liefde zijns vaders zoo wel.

8.
't Leerde timmeren bij Josef den man,
En 't maaktet een bankje en 't steld er hem aan

9.
't Leerde timmeren bij Josef den man,
En 't maaktet een tafeltje en 't zett'er hem aan

10.
't Leerde timmeren bij Josef den man,
En 't maaktet een beddetje en 't lei er hem in

11.
't Kwam op de aarde voor ons allegaar,
En 't wenscht ons een zalig nieuwejaar.

Lootens et Feys. Chants populaires flamands, bl. 21.

485. Zoete Jezus uitverkoren

vóór de XVIe eeuw

Three staves of musical notation in 2/4 time. The melody is simple and folk-like. The lyrics are written below the notes.

Zoe - te Je - sus uit - ver - ko - ren, In een stal zift Gij ge -
bo - ren, Van een zui - vre Ma - get klaar, Gij be - gint een noot te
kra - ken, Die zeer bit - ter U zal sma - ken, Bin - nen drij en dertig jaar.

2.
Gij en zocht naar onze herten,
Daarom lijdt gij zooveel smerten,
Voor den mensch in 't openbaar;
Daarom moeten wij U minnen,
Met eens wel te gaan beginnen
Bij dat zoete Nieuwejaar.

3.
U wordt een(en) naam gegeven,
Een(en) naam zeer hoog verheven,
Jesus noemen wij U wel.
Wie voor dezen naam moet knielen ?
Alle geesten, alle zielen.
Hemel, aarde en de hel.

6.
Ziet, o groote zondaar heden
Wat dat Jesus heeft geleden;
Groote pijnen vóór en naar,
Hoe dat hij Hem laat besnijden
Om van 't kwaad ons te bevrijden,
Met dat zoete Nieuwejaar.

4.
Een(en) naam zoet bovenmate
Zoeter als de honingrate,
Klaarder als de zon, voorwaar !
Wil hem in ons harte schrijven,
Dat hij daar altijd mag blijven,
Met dat zoete Nieuwejaar.

5.
Op den achsten dag besneden,
Wiert Gij in uw teere leden,
Ziet eens wat de liefde doet !
O, klein kindje, jong van dagen
Hoe kondt Gij dat zoo verdragen
Dat Gij stort uw dierbaar bloed ?

486. Ne zaal'ge nieuwejaar

Ne zaal'-ge Nieu-we-jaar, Be-trach-ten al-le men-schen, Dan
 zal ik U daar-na, Nog wel wat an-ders wenschen Ge-luk, ge-
 luk! Dees jaar is zon-der druk! Niet meer ge-zucht La, la,
 la, la, la, la, Niet meer ge-zucht La, la, la, la, la, la, Ge-
 luk, ge-luk! Dees jaar is zon-der druk.

Refrein

MERKSPLAS

2

De wever zal zijn laai (*touw*)
 Dees jaar wel laten klinken
 Tot winst van zijn schapraai
 En 's Zondags lustig drinken
 Zijn vrouw, zijn vrouw
 Zal zingen bij 't getouw

Refrein : Niet meer gezucht...

3.

De boer zal voor dees jaar,
 Zijn schuur doen grooter maken.
 Tegen de oogst komt aan,
 Zal alles vol geraken.
 Het vlas, het vlas
 Dees jaar een dobbel was.

Refrein : Niet meer gezucht...

4.

De snijder, in dees jaar,
 Zal van geen werk klagen;
 De schoenmaker drij paar
 Voor 't minste alle dagen.
 Zijn vrouw, zijn vrouw
 Zal dan niet zuur meer zien.

Refrein : Niet meer gezucht...

J. Cornelissen (Ons Volksleven, VIII, bl 136-137). Taxandria, 1910, Nr 1, bl 32.

487. Hoog Huis, laag Huis

Hoog huis, laag huis, Der hangt nen zak met
 zeem-len in huis, En in el-ke ze-mel

zit er een luis Der zit 'n gie-ri-ge spin in huis.

LIER

Boven de deur,
Der hangt nen zak met zeemlen veur,
Elke zemel is 'n luis,
Der zit ne gierige vrek in huis.

DENDERMONDE

Daar is een kotteken in de deur,
Daar hangt een zak met zeemlen veur,
Ieder zemel is een luis
Daar zit een gierige pin in huis.
Honderd jaar na dezen dag,
Kapt ze dan den kop maar af.

AALST

Laura Hiel, Kinderspeelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 51.

Op Nieuwjaarsdag; Drie Koningendag (6en Januari) op Vastenavond, Half-vesten, op St Krispijn (25en Oktober) op St Maarten (11en Nov.), Kerstmis (25 Dec.) Onnoozele Kinderendag (28en Dec.) zongen de kinderen deze liedjes vóór zekere huizen. Waar ze niets ontvingen liepen ze weg; maar waar ze wisten iets te krijgen zongen ze de volgende liedjes.

488. Een oordjen of een koeksken

Een oor-djen of een koek-sken, Hier woont ook nog een

rij-ke man, Die ons niet en zal la-ten gaan, En

ons niet lang zal la-ten staan, Wij moe-ten nog zoo ver-re gaan.

DENDERMONDE

Opgeteekend door Laura Hiel, lid der Commissie van het Oude Volkslied.

Daar is nog wel een goeie vrouw
Die ons nog wel wa' geven zal.
Hoe lang zal ze leven?
Honderd jaar en eenen dag
Zoo lang als ze'n korstjen brood mag

TURNHOUT

Hier woont er een rijk man,
Die ons wel wat geven kan,
Veel zal hij geven,
Lang zal hij leven,
Zalig zal hij sterven,
Den Hemel zal hij erven.

Omstreken : ANTWERPEN

E. H. J. Nuyts, lid der Commissie van het Oude Volkslied. Kinderspeelen.

Drie Koningenliedjes

6^{den} Januari

489. Koningenavond

Op een, twee, drij Ko - nin - gen - a - vond Op
 een, twee, drij Ko - nin - gen - dag Dan kwam Ma - ri - a Mag - da -
 le - na, Op Je - sus graf.

EPPEGEM (Brabant)

Opgeteekend door Laura Hiel. Vertolkster F. Van Hemelrijk.

Op « Drie Koningen avond » trekken enkele kinderen (gewoonlijk drie) Vader's of Moeder's wit hemd aan en plaatsen een kroon van goudpapier op het hoofd. Een van de drie heeft het aangezicht zwart gemaakt. Een ander draagt een stok waaraan een groote ster is gehecht, welke hij doet draaien door middel van een koordeken. Zoo gaan zij van huis tot huis hun « Drie Koningen » liedjes zingen.

490. Wij zijn drie Koningen uit het Oosten

Wij zijn drie Ko - nin - gen uit het Oos - ten, Wij ko - men
 zin - gen vóór de deur, Het is om He - ro - des te ver -
 troo - sten, En wij krij - gen er nik - ske veur.

DENDERMONDE

Opgeteekend door Laura Hiel.

491. Ter eere van Dertienavond

Sin - te Pie - ter trekt aan't zeel, Wij ko - men om ons Godsdeel, Ter
 ee - re van Der - tien - a - vond En laat ons niet te
 lan - ge staan Wij moe - ten van d'ee - ne deur naar d'an - de - re gaan.

BLANKENBERGE

Opgeteekend door Laura Hiel : Vertolker E. Popelier, visscher, thans kerkzanger.

De vooravond van Driekoningen speelt een voorname rol in het bijgeloof. Als de dag koud en helder is hoopt men op een gelukkig jaar. Maar men kan het tegenovergestelde verwachten als het regent en stevig waait.

Volgens een oude overlevering moest men op dezen avond drie kaarsen vóór zijn woning doen branden om zich onder de bescherming van de drie Wijzen te stellen en de booze geesten op afstand te houden. De trouwlustige meisjes gingen dien avond in den schapenstal. Konden zij in 't duister de hand op den ram leggen, zouden zij ditzelfde jaar nog trouwen. Een oude gewoonte was het, dezen avond met het bakspel door te brengen. Het is misschien minder bekend dat de twaalf afdelingen van den bak in verband gesteld werden met den twaalfden nacht na Kerstmis, waaraan ook nog allerlei geheime machten toegekend werden. Wie dan deze avond, op het bakspel won, zou een gelukkig jaar te wachten staan.

Vroeger werden er op den vooravond van Driekoningen in de Vlaamsche dorpen talrijke geweeschoten gelost en kwam men bijeen om wafelen te eten.

« De Dag » 6en Januari 1939.

492. Drij Koningen, koopt mij nen nieuwen hoed

Drij ko - nin - gen, drij ko - nin - gen Koopt mij nen nieuwe hoed, Mijn
 ou - de is ver - sle - ten, Moe - der mag het niet we - ten,
 Va - der heeft het geld Op den roos - ter ge - teld.

DENDERMONDE

Laura Hiel, Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 50.
 ook te Turnhout opgeteekend door E. H. J. Nuyts, bl. 22. Kinderspelen.

Op dezelfde wijze maar variante in de woorden.

1
 Drie koningen, drie koningen
 Geeft mij nen nieuwen hoed,
 De mijne is versleten,
 Moeder mag het niet weten
 Drie koningen, drie koningen
 Geeft mij nen nieuwen hoed.

2
 Wij komen van den buiten,
 Langs smalle, lange wegen,
 Hier zijn wij zoo verlegen,
 Hoe moeten wij hier uit.
 Drie koningen, drie koningen
 Helpt toch ons uit den nood.

ANTWERPEN

493. Drie Koningen van ver

Drie Ko - nin - gen van ver, Kwa - men uit Oos - ter - sche
 lan - den, Ge - leid door ee - ne ster, Met myrrh'en goud en of - fer -
 an - den Met myr - rhe en met goud, De he - mel of - fert
 goud, Zij vier - den al om't meest Drie Ko - nin - gen - feest.

Opgeteekend door Laura Hiel : Vertolker: Vander Heyden, onderwijzer.

AALST

494. Drie Koningen met een ster

Drie Ko - nin - gen met een ster Ko - men ge - re - zen
 van zoo ver, O - ver berg en o - ver dal Om te zoe - ken
 In al hoe - ken, O - ver berg en o - ver dal Om te
 zoe - ken in den stal, Om te zoe - ken den God van al.

DEINZE - ASTENE - DEURLE

495. Op een Drie Koningen avond

Op een Drie Ko - nin - gen a - vond, Op
 een Drie Ko - nin - gen nacht, Dan sliep ik bij mijn
 Va - der, Mijn Va - der wou het niet heb - ben, Dan
 sliep ik in de kreb - be, De kreb - be was te ma - ken, Dan
 sliep ik in het la - ken, Het la - ken was te nat, Dan
 sliep ik in den plas, Den plas was veel te diep, Dan
 sliep ik in het riet, Het riet was te rot, Dan
 sliep ik in den hond zijn kot, Den hond be - gon te
 grol - len, Ik trok hem bij zijn krol - len, Ik trok al zijn
 krol - len uit, En daar - mee was juist mijn lie - ken uft.

Wordt ook gebruikt als aftelrijm.

Opgeteekend door Laura Hiel : Vertolker Vander Heyden, onderwijzer.

AALST

496. 't Was op nen Dertienavond

't Was op nen Der-tien-a - vond De bak-ker sloeg zijn wijf Al
 met 'n hee - te pa - le, Zoo deer-lik op heur lijf, Wat
 gaan wij den bak - ker ge - ven Al voor zijn nieu-we-jaar, 'n
 kin - ne - ke in de wie - ge Met schoon ge-kroe-zeld haar, Hoe
 gaan we dat kin - ne - ke hee - ten: Jan - tje uit de kee - te,
 Jan - tje uit den trog, Is het niet geë - ten, Het ligt er nog.

RONSE en omstreken

Dit liedje wordt meer gebruikt voor Nieuwjaarsavond : «'t was op nen Nieuwjaarsavond.»
 Het begin van 't lied (4 regels) is 'overal hetzelfde, het einde verschilt van streek tot streek.

Op Driekoningen-avond (5en Januari) werd vroeger in het Zuiden van Vlaanderen dertien maal de avondklok geluid; geweren werden afgeschoten en men ging bij buurman of familie den dertienden avond na Kerstmis (of Dertienavond) feest vieren.

497. Hier komen wij aan

Hier ko - men wij aan met on - ze lan-teern; Wij
 zoe - ken den Heer en wij had - den hem geern.

GRAVE (Noord Brabant)

2.
Wij klopten al aan Herodes zijn deur;
Herodes, de koning, kwam zelve's veur.

3.
Herodes die sprak er al met een valsch hart :
« Hoe ziet er die jongste van drieën zoo zwart ? »

4.
Hij ziet er wel zwart, maar hij is er bekend,
Hij is er de jongste uit Moorenland.

5.
Moorenland is er zoo'n schoone stad,
Daar Maria met haar klein kindeke zat.

6.
Maria, gij moest er den berg op klimmen,
Daar hoorde ze die heilige drie koningen zingen.

7.
Die heilige drie koningen zongen zoo schoon;
Zij vlochten van vreugde een gouden kroon.

E. H. Dr. Jan Bols — Godsdienstige Kalenderliederen

498. Op eenen Drie-Koningendag

Op de wijze van het oude lied : ~~Het~~ viel een hemelschdauwe.

Er viel een he-melsch dauw-ken Op ee-nen Drie Ko-nin-gen.
dag, Er was geen schoo-ner Lie-vrouw-ken Als Ma-ria haar zelve
zag Maar Jo-zef haar be-min-de Die kwam nu in druk te
staan; Hij kon geen rust meer vin-den En meen-de ver weg te
gaan Hij dacht haar te ver-la-ten En sprak: ik ben de va-der
niet, Ik trek naar an-dre sta-ten Eer dat me schande ge-schiedt.

BROECHEM

499. De koningen met de ster

Er kwa - men drie ko - nin - gen met ee - ne ster, Er
 kwa - men drie ko - nin - gen met ee - ne ster, Zij
 kwa - men van bij, en zij kwa - men van ver, Zij
 kwa - men van bij, en zij kwa - men van ver.

BRUGGE

2

Zij kwamen den hoogen berg opgegaan,
 Ze vonden de sterre daar stille staan

3

Wel, sterre, gij moet er zoo stille niet staan,
 Gij moet er met ons naar Bethleem gaan

4

Naar Bethleem binnen die schoone stad,
 Waar Maria met haar kleen kindetje zat

5

Zij gaven dat kindetje eenen zoen,
 Van wierook en mirre en roode fijn goud.

Zie : A Lootens et J. M. E. Feys, Chants Populaires Flamands, bl. 31.

Zie : Fl. Van Duyse, Het oude Nederlandsche lied : 3de deel, bl. 2054.

500. 't Was op eenen dertien avond

Variante in woorden en wijze.

't Was op ee - nen der - tien a - vond zeer ver, 't Was
 op ee - nen der - tien a - vond zeer ver, Daar

DEINZE

2

Zij kwamen den hoogen berg afgegaan,
En vonden er een sterre stille staan

3

Wel sterre, gij moet daar zoo stille niet staan,
Gij moet er met ons naar Bethleem gaan

4

Naar Bethleem, die schoone stad,
Waar Maria met heur kindeken zat

5

Hoe minder kindeken, hoe meerder eer :
Dat is een teeken van God onzen Heer

6

Zij passeerden al voor een bakkerij,
Zij kochten een brood en zij stolen er drij

7

Zij passeerden al voor een herbergier,
Zij vroegen een pint en zij kregen er vier

8

Zij belden al aan Herodes zijn deur,
De koning Herodes kwam zelve veur.

9

Wel, Koning Herodes, wij zijn er zoo heesch,
Geef ons eenen penning en een stuk vleesch

10

Zij gaven dat kindeken eenen zoen,
Van wierook, en mirre en rood fijn goed (= goud).

501. Wij komen van 't Oost

Wij ko - men van 't Oost, en wij ko - men van ver;
 Wij zijn de drij ko - nin - gen met de ster.

WESTERLOO

2
 Gij sterre, gij moogt er zoo stille niet staan;
 Gij moet er met ons naar Bethlehem gaan,

3
 Naar Bethlehem, de schoone stad,
 Waar Maria met haar klein kindeken zat.

4
 Hoe kleinder kindeken, hoe meerder eer :
 't Is uit liefde voor Jesus, Onzen Heer,

5
 Zij offeren daar zoo menigvoud
 Aan het kindeken, mirre, wierook en goud.

6
 Dat kindeken heeft er zoo lange geleefd,
 Dat 't hemel en aarde geschapen heeft

7
 Hemel en aarde en altegaar,
 Ik wensch U een zaligen nieuwejaar.

E. H. J. Bols. Honderd oude Vlaamsche liederen, bl. 39 (1897).

502. Drij Koningen

Drij Ko - nin - gen, drij Ko - nin - gen, Wij ko - men zoo
 ver; Wij heb - ben ge - zien In't Oo - sten die ster.

TURNHOUT

2
 Die ster, die ster,
 Blijf stil en blijf staan;
 Gij moet (er) met ons
 Naar Bethleem gaan.

3

Naar Bethleem, naar Bethleem
 In eenen stal
 Waar dat Maria
 Met 't klein kindje zal (= zat)

4

Ze zien zwart, ze zien zwart,
 Ze zijn onbekend;
 Het zijn der drij
 Van 't zwart rigement (*sic*)

5

Ze klopten, ze klopten
 Op Herodes zijn deur;
 Herodes, de koning,
 Kwam zellever veur.

Zie E. H. J. Nuyts, lid der Commissie van het Oude Volkslied. « Kinderspelen » Taxandria Nieuwe Reeks III Nr 2, 1930, bl. 23.

503. Daar kwamen drie koningen

Daar kwa - men drie ko - nin - gen met een ster, Daar
 kwa - men drie ko - nin - gen met een ster,
 Uit vreem - de lan - den, alle zoo ver,
 Uit vreem - de lan - den, alle zoo ver!

OOST en WEST-VLAANDEREN

2

Zij kwamen den hoogen berg opgegaan, (*bis*)
 Zij zagen de sterre vóór hun gaan. (*bis*)

3

Zij gingen met hunnen grooten trein, (*bis*)
 Tot aan de stede Jérusalem. (*bis*)

4

De sterre verdwijnde, men zag ze niet meer. (*bis*)
 't Is een teeken van God den Heer ! (*bis*)

Zie Ernest Closson, lid der Commissie van het Oude Volkslied : Chansons populaires des provinces belges. Brux. Schott, bl. 35.

504. Drij koningen gingen op reis

Drij ko - nin - gen gin - gen op reis, Om naar het
 hei - lig kind te zoe - ken, Ze kwa - men van
 He - ro - des hijsch, Hij zei: We gaan den Ko - ning
 zoe - ken, Al van He - ro - des hijsch, Al
 van He - ro - des hijsch Hij zei: We gaan den Ko - ning
 zoe - ken. Met on - ze ster, met on - ze
 ster Ver - trek - ken wij naar Beth - le - em

2

Herodes, den algroote baas,
 Die al de kindren heeft doen dooden,
 Al die onder de zeven jaren was,
 Deed hij zoo vreeselijk vermoorden,
 Die zeven jaren was (*bis*)
 Deed hij zoo vreeselijk vermoorden — Refrein.

3

Drij Koningen zijn er voorts gegaan,
 Tot aan den stal zijn zij gekomen,
 Daar vonden zij een kindeken aan,
 Dat in de doekskens lag omwonden,
 Vonden een kindeken (*bis*)
 Dat in de doekskens lag omwonden. — Refrein.

Al op een bus-sel stroot(t) Daar lag het kind-je bloot Geen
e - ten of geen drin-ken, Was d'ar-moe - de niet groot? Met
on - ze ster, met on - ze ster,
Ver - trek - ken wij naar Beth - le - em.

DENDERMONDE

Laura Hiel, Kinderspelen en Liedjes uit het Land van Dendermonde, bl. 50-51.

505. Kaspar, Melchior en Balthazar

Kas - par en Mel-chior en Bal - tha - zar, Zij
gin - gen te gaar, Zij gin - gen te gaar,
't Was om te zoe - ken Het kin-de-ken in de doe - ken,
Lig - gend in een stal Voor ons, zon - da - ren al.

ROTSELAAR

Variante in woorden

Gaspar en Melchior en Balthazar
Kwamen bij dit kinnetje daar,
Zij knielden met ootmoed,
Offeranden,
Wierook branden,
Zij knielden met ootmoed
Voor 't kindeken Jezuken zoet.

WEST-VLAANDEREN

506. Daar kwamen drie koningen uit verre landen

Daar kwa-men drij-ko-nin-gen uit ver-re lan-den, Nu
 wie-gen, nu wie-gen, nu wie-gen wij Aan
 God te doen een of-fer-an-de Des wa-ren ze vroom.

VEURNE

2

Zij kwamen van Oosten, zij kwamen van verre,
 Nu wiegen, nu wiegen, nu wiegen wij —
 Al door de klaarheid van eender sterre,
 Des waren zij vroom.

3

Maar toen zij binnen Jerusalem kwamen,
 Nu wiegen, nu wiegen, nu wiegen wij —
 De klaarheid der sterre zij niet vernamen,
 Des waren zij vroom.

4

Toen zij over tafel waren gezeten,
 Nu wiegen, nu wiegen, nu wiegen wij —
 Toen kwam Godes engel in secreten,
 Des waren zij vroom.

5

Gij, heeren, en moget niet langer beiden,
 Nu wiegen, nu wiegen, nu wiegen wij —
 Herodes die doet zijn peerd bereiden,
 Des waren zij droef.

6

Wel op, gij heeren ! laat staan uw eten,
 Nu wiegen, nu wiegen, nu wiegen wij —
 Herodes is op zijn paard gezeten,
 Des waren zij droef.

7

Toen zij buiten Jerusalem kwamen,
 Nu wiegen, nu wiegen, nu wiegen wij —
 Die klaarheid der sterre zij weer vernamen,
 Blij waren zij toen.

8

Zij volgden de sterre in korte stonden,
 Nu wiegen, nu wiegen, nu wiegen wij —
 Tot Bethleem waar zij 't kindeken vonden,
 Blij waren zij toen.

9

De(n) engel ging voren den anderen staan,
 Nu wiegen, nu wiegen, nu wiegen wij —
 Om eerst te komen offeren gaan,
 Des waren zij vroom.

10

Zij vielen daar samen op der aarde,
Nu wiegen, nu wiegen, nu wiegen wij —
Zij loofden den koning van grooter waarde,
Des waren zij vroom.

11

Zij offeren myrrhe, wierook en goud,
Nu wiegen, nu wiegen, nu wiegen wij
Zij loofden dat Kindeken menigvoud,
Des waren zij vroom.

Ch. de Coussemaker (Ch. pop. des Fl. de France), Gent 1856, bl. 84.

507. Sint Antonius

17^{en} Januari

De abt An - toon, de abt, de hei - li - ge An - toon, Die
bidt voor ons bij God den zoon, God - dank, Als
wij hier maar zijn le - ven vol - gen naar,
Hij krijgt ver - gif - fe - nis Voor ee - nie der wie 't ook is!

E. H. Dr Jan Bols. Uit Godsdienstige Kalenderliederen, bl. 60.

ALPHEN a M.

Wintergebruiken. — Er was eens een tijd waarop de kinderen de eerste rij met vreugde begroetten: Jeezeken doet suiker op zijnen boterham! juichten de snaken en ze gingen « schuddeboomken » spelen, een vrij onschuldige kwajongenstreek was het; men lokte iemand onder een goed berijpt boomken, men gaf een geduchten trap aan den stam en men sprong ter zijde, .. terwijl het slachtoffer als een wafel bestrooid werd met Jeezekens suiker.

Blies de Noordwind de eerste doode takken uit de boomen, dan werd een vreugdevuurtje aangelegd met het versche sprokkelhout, opdat het in den komenden winter niet al te koud zou zijn.

Op « zeven Winterheiligen » heeft er altijd één recht op een koekebak! verzekerde het oude spreekwoord: wat beduidde dat men in het nare jaargetijde minstens éénmaal per week een vroolijken, gezelligen avond moest hebben:

Op **Sint Thomasdag** (21en Dec.) eischten de kinderen chocolade met krentenkoeken.

Dan het heerlijk **Kerstfeest** (25en December).

Op **Onnoozelenkinderdag** (28en Dec.) dan waren de kinderen meester in huis.

St Sylvesteravond was een heerlijke avond; avond van wafels en pannekoeken; hij die te laat kwam op een familiefeest moest een ronde betalen.

Dan kwamen **Nieuwjaarsdag** en **Drie Koningenfeest** (6en Januari) aan de beurt.

Op **Sint Godfriede** (13en Jan.) eet men oliekoeken, **Sint Antonius** (17en Jan.) is een mastellendag.

Op **Sint Dagobert** (19en Jan.) lapt ieder zijn broek met een koek; en den volgenden dag, op **Sint Sebastiaan** (20en Jan.) moet de pan sissen ter eere van den martelaar op den rooster.

Vastenavondliedjes

Vastenavond en Karnavalsweek. — In de omstreken van Brussel bestaat nog een oud gebruik : Op vastenavond-Maandag koopen de jonge dochters een hoen, oud van het vorig jaar, en laten het op de dorpsplaats loopen. Degene, die het hoen eerst kan vastgrijpen wordt « koningin » uitgeroepen en in triomf naar huis gebracht, waar lekkere koffie en kramiek opgediend worden.

De Brusselaars noemden voorheen de karnavalsweek : de duivelsweek.

In Mechelen waren die dagen zoo onhebbelijk dat in de XVe eeuw door den schepenaad schikkingen genomen werden om de losbandigheid te beteugelen. Het vermommen en verkleeden werd totaal verboden. Dezelfde maatregel werd te Brugge toegepast.

Later kwamen de reuzen-omgelingen in zwang. Iedere stad had hare reuzenfamilie, welke met Half-vasten rondgevoerd werd. In verschillende plaatsen van Brabant en van de beide Vlaanderen maken de kinderen een groote verkleede pop en gaan er mée van deur tot deur, onder het zingen van « het Reuzenlied ». Elders zingen de kinders met begeleiding van den « rommelpot », **steenen pot waarover eene varkenblaz gespannen is en waarop met een stok heftig getrommeld wordt.** (Zie verder lied van « De rommelpot en de blaze veere ».

Te Orsmael en omstreken gaan de kinderen van huis tot huis « Vastenavondbraaien » vragen, **sneden varkenvleesch**, welke zij aan een langen stok rijgen. (Zie verder : **Wij komen vastenavond vieren.**)

Overal worden, op Vastenavond, overvloedige eetmalen ingericht, waarop de koeken en de bollen de hoofdspis zijn. Zoo treft men aan : de oliekoeken, de reuzelkoeken, de smoutbollen, de boekweitbollen, enz.

Uit : « Eigenaardige gebruiken van het Vlaamsch Volk », door Jozef Vincx. Eerste deel, bl. 34, 35, 36.

508. De Vastenavond die komt an !

De Vas - ten - a - vond die komt an, Ho, man, ho!

Geef mij een * koe - ke - bak uit de pan, Ho, man, ho!

DENDERMONDE

* *Koekebak of Pannekoek.* — De kinderen kunnen ook een bloemkoek, boekweitkoek, heetekoek, groenselkoek, oliekoek of reuzelkoek vragen.

Opgeteekend door Laura Hiel.

509. Vastenavond die komt aan !

Vas - ten - a - vond die komt aan, Klin - ken op de bus - sen,

Hier een stoel en daar een stoel, Op ied'ren stoel een kus - sen,
Meis - jes houdt uw mond - je toe Of ik sla er een pan - nekoek tusschen.

EPPEGEM

Opgeteekend door Laura Hiel. Vertolster : F. van Hemelrijck:

510. Wij komen vastenavond vieren

Wij ko - men vas - ten - a - vond vie - ren Met
on - zen vet - ten lem - me, Hij is zoo dik, hij
is zoo vet Hij ligt al op zijn één oor.

ZELE en ORSMAAL.

511. De Vastenavond die komt aan

Vas - ten - a - vond die komt aan, Dat de meis - jes
vroeg op staan, Ze kij - ken hier, ze kij - ken daar,
Ze kij - ken al - tijd ron - dom haar, Moe - der - ke, strijk mijn
jas - ken uit, Want de - zen a - vond komt mijne bruid.

DENDERMONDE

Opgeteekend door Laura Hiel : Vertolster Mw. Serrane-Plisnier.

512. Moederke, haal mijn beste kleeed

op de wijze van : Reuzelied.

Moe der ke haal mijn bes te kleeed, Mijn
bes te kleeed, Want mijn brui de gom staat ge reed.

DENDERMONDE

Moederke, staat mijn mutske recht,
Mijn mutske recht,
Want 'k ga uit met mijn liefsten knecht.

Moederke, hou de tafel gereed,
De tafel gereed,
Want we komen om een goeden beet.

Opgeteekend door Laura Hiel : Vertolks ter Mw Serrane-Plisnier

513. Vastenavond, goede gebuur

Vas - ten - a - vond, goe - de ge - buur, Ik heb nog gee - nen
haan, Ik heb toch een klein hoen - tje Dat moet er van a - vond
aan, Als ik mijn hen - ne - tje bra - den wil, Dan
is mijn pan - ne - tje vuil, Als ik mijn pan - ne - tje
schu - ren wil, Dan tin - telt mij - ne duim, Dan loop ik naar de
sto - ve En schud op mijn pan - ne - koek naar bo - ven.

DENDERMONDE

514. Vastenavond, boerekind

Variante in woorden en wijze.

Vas - ten - a - vend, boe - re - kind, En hee je dan geen haan? Dan
 heb ik nog een hoen - der - tje, Dat moet er van a - vend aan, En
 als ik dat hoen - der - tje koo - ken wil, Dan wordt mijn pot - je
 vuil, Den ga ik naar de bu - ren, Daar laat ik mijn pot - je
 schu - ren, Dan ga ik naar de baan, Daar laat ik mijn pot - je
 glad gaan, Dan ga ik naar de smid, En daar wordt mijn pot - je wit!

ZANDVOORT

Uit Volkskunde : 12e jaargang, bl. 219-220:

515. Karnaval

Kar - na - val, O - ve - ral, Hoe zou - den wij ons
 niet ver - ma - ken, Kar - na - val, O - ve - ral, En
 t'a - vond gaan wij naar het bal. Al om den kar - na -
 val te vic - ren, Wij spe - len zoo - als kat en muis En
 wij zin - gen, sprin - gen en zwie - ren En ma - ken dan veel ge - druisch.

DENDERMONDE

Laura Hiel, Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde : bl 52.

516. En op carnaval

En op Kar - na - val Loo-pen de zot - ten, loo-pen de
 zot - ten En op Kar - na - val Loo-pen de zot - ten o - ve - ral.

BRUSSEL

517. Het lied der Bultkarkassen

Bult kar - kas, Vi - ool en den bass',
 Trom-mel-ke met geld Waar-dat de bult op speelt speelt.

BRUSSEL

518. Het lied der stoute klappers

Op de wijze van : Zijn wij nu al bijeen jong kadullekens !

En wij zijn bij - een Stou - te klap - pers, stou - te klap - pers,
 En wij zijn bij - een Stou - te klap - pers on - der - één.

BRUSSEL

Jaren geleden bestond te Brussel de gewoonte met « Karnavalsdagen », onder den vorm van een hekkeliedje, temands « zaligheid » te gaan zingen en wel bij lieden die opspraak in de buurt hadden verwekt. Dit werd meestal gedaan door rumoerige jonggezellen, « De Stoute Klappers » genoemd, gekleed in zwarten jas, witte handschoenen, een grieksche muts op het hoofd, en de wangen met een rood rondeken bestreken. In de hand droegen ze een rolleken papier, vastgemaakt met een rood lintje, waarmede zij de maat sloegen. Ze gingen eerst van herberg tot herberg, waar ze « hun betichten » wisten te vinden, dan vóór de deuren van sommige burgershuizen waarvan zij den heer of zijn huisgenoten meenden te moeten hekelen. Soms begaven ze zich ook naar het stadhuisplein, waar ze hekkeliedjes zongen bij wijze van verzet tegen zekere verordeningen van den gemeenteraad.

Te Dendermonde gingen ze zelf zoo ver, in stoet of op een wagen een gansche gebeurtenis te verbeelden.

Opgteekend door Laura Hiel. Vertolker: Willem Battaille.

In Wallonië en te Brussel zingt men de volgende woorden op deze Vlaamsche wijze :

Comment font, font, font
Les petites marionnettes
Voilà comment font
Trois petits tours et puis s'en vont.

Nota van Eug. Colin, archivaris der Stad Brussel, lid der Commissie van het Oude Volkslied.

519. En dansen is geen zonde

En dan-sen is geen zon - de, Ik heb het on - der -
von - den Al met den Car - na - val Loo - pen wij o - ver -
al En dan - sen is geen zon - de, Ik heb het on - der -
von - den Al met den Car - na - val Loo - pen wij o - ver -
al.. Een, twee, drij En al - ge - lijk Heft uw been - tjes
op, op, op, op, In ga - lop, Een, twee, drij En al - ge -
lijk Heft uw been - tjes op, op, op, op, In ga - lop.

GENT

Zie : Van Kenhove en A. Lepage : Volksleven in het straatlied, bl. 286.

Dit is de wijze van de « Polka des English » door Christiné, die zelf een variante is van « La Polka des Clowns » van Allier, gezongen door Mayol op het einde van de vorige eeuw.

Nota van Eug. Colin, archivaris der Stad Brussel, lid der Commissie van het Oude Volkslied.

520. Overal, overal

O - ver - al, o - ver - al, Waar de
meis - kes zijn, waar de meis - kes zijn, O - ver -
al, o - ver - al, Waar de meis - kes zijn is't bal.

BRUSSEL

521. Geef wat om den rommelpot

Geef wat om den rom - mel - pot, 't is zoo goed om
huts - pot, Van de lie - re, van de la - re, Van de lie - re
lier - om - la! Vrouw - tje, geeft het Gods - deel.

DENDERMONDE

God heeft mij zoo lang geholpen,
Dat mijn koetjes staan gemolken,
Van de liere...
Vrouw tje enz...

God heeft mij zoo lang bewaard,
Dat ik draag een grijzen baard,
Van de liere...
Vrouw tje enz...

God geeft ons al lang zijn zegen,
Want hij geeft ons zon en regen,
Van de liere...
Vrouw tje enz...

Een rommelpot is een steenen pot, waarover een varkensblaas gespannen is en waarin een stroohalm of een riet steekt. Om het tuig te doen rommelen moet men de vingers nat maken en over het riet strijken. Dit brengt een dof gerommel voort.

Zie Ch. de Coussemaker, bl. 95.

522. De blaze veere

Het zal t'a_vond bal zijn, En ik zal ge-mas-kerd zijn,
Met een bla - ze ver-re, Met een bla - 'ze ver-re.

DENDERMONDE

Blaze veer. — Zoo heet eene soort van eensnarige viool. Zij bestaat uit een gespannen handboog waaraan aan het einde, tusschen het hout en de pees, een blaas geklemd zit zoodanig dat, als men met een strekel op die pees wrijft, er een dof geronk uit ontstaat, gelijkende aan dat van den rommelpot, doch veel sterker en minder eentonig. Het woord komt van blaas en veer = vedel (De Bo).

Opgeteekend door Laura Hiel

523. Greef van Half-Vasten

Greef van Half-Vas - ten, Wat heb - de gij ge-bracht?
Vij - gen en ro - zij - nen, Van al - le lek-ke-re kost!
Wit brood en slan-gen, Wij zul-len den Greef ver.han-gen, Tus-schen twee
tan - gen, We zul-len den Greef ver-moo-ren, Tus-schen twee tel -
loo - ren, Greef, Greef, groll! Smijt mijn g'heel man-de-ken voll

Greef = Graaf.

GRIMBERGE

524. Greef van Half-Vasten wat hebde meegebracht ?

Greef van Half-Vas - ten, Wat heb - de mee - ge - bracht?

Vij - gen en ro - zij - nen, Om ons te doen zwij - gen, 'en

Haan - tje op 'en spaan - tje, Van al - le lek - kre kost.

DENDERMONDE

Wat heeft de Greef al meegebracht ?

Vijgen en rozijnen,

Koek en tesch,

Scheer en mes,

Haantjes op een steksen !

EPPEGHEM

Opgeteekend door Laura Hiel, vertolkster F. Van Hemelrijck.

525. Kinderkens, zet uw korfkens uit

Zeer oude melodie.

Kin - der - kens, zet uw korf - kens uit, De Greef zal mor - gen

ko - men, Ja, de Greef, u - we neef, Die zal morgen ko - men. De

Greef, wat heeft hij mee - ge - bracht? Vij - gen en ro - zij - nen,

Kam - men en mes en sche - ren Bregt hij met heel do - zij - nen.

ZUIDER-KEMPEN

526. Mijnheer de Greef

Mijn - heer de Greef rijdt op de baan, Met zij - ne slim - me
 knech - ten, Men ziet ze in de hui - zengaan, Waar stou - te kin - dren
 vech - ten, En 't kwaad dat ze zien, 't is een - der van wien, Dat
 gaan ze sef - fens zeg - gen. Mijn - heer de Greef, koe - ke - loe!
 Zal een roe In ie - dren korf doen leg - gen, Doen 'leg - gen.

GRIMBERGEN

Kinderkens, zet uw korfken

Kinderkens, zet uw korfken maar,
 Ik heb daar juist vernomen,
 Als dat de Greef,
 Uwen neef,
 Weer in 't land is gekomen;
 En als gij niet vroeg slapen gaat,
 Dan zal ik er mij mee moeien,
 En zorgen dat hij brengt een dikke roeie.

ANTWERPEN

Uit Ned. Tijdschrift voor Volkskunde. 1937 (1. 2. 3). bl. 78.

Paaschliederen

en Godsdienstige

Meiliedereren

527. 't Was op nen Witten Donderdag

't Was op nen Wit - ten Don - der - dag, Als
 Je - sus aan ta - fel - ke zat, Al met zijn twaalf a -
 pos - tel - kens, Die van zijn brood - je at

2

Wie eet hier van mijn broodje ?
 Wie drinkt hier van mijnen wijn?
 Wie zit hier aan mijn tafelke,
 Die mijn verrader zal zijn?

3

En dan sprak den valschen Judas:
 «Wel Heer, ik ben het niet!»
 En dan sprak den zoeten man Jesus:
 «Wel, vriend, ik wijt het U niet».

4

Het 's nachts al om twaalf uren,
 De Haan die kraaide driemaal;
 Dit wou zeggen dat Jesus moest opstaan,
 Om naar zijn tempel te gaan.

5

En wat vond Hij onderwegen,
 Twee en zeventig Joden staan
 En Hij sprak : — «Wel, gij zijt joden,
 Wat doet gij zoo vroeg op de baan ?»

6. Wij zoeken naar Je - sus van Na - za - reth, Die
naar zijn tem - pel moet gaan. Gij moet er niet lan - ger zoe - ken: Hier
is den zel - ven man, Die al - le zon - den ver - ge - ven kan.

7. Dan heb - ben zij Je - sus ge - no - men, Ge
bon - den met koor - den zoo stijf, Rond zijn
hei - lig, ge - be - ne - dijd lijf

DENDERMONDE en elders

8

Dan hebben zij Jesus gegeeseld,
Gegeeseld met roeden zoo stijf
Rond zijn heilig, gebenedijd lijf !

9

En dan hebben zij Jesus gekroond,
Gekroond, met doornen gekroond,
Rond zijn heilig gebenedijd hoofd.

Opgeteekend door Laura Hiel : Vertolkster : Wwe Rikus Hiel uit Dendermonde.
Te vergelijken met : Het laatste avondmaal : bl. 61 in Bols : Honderd Oude Liederen,
bl. 49, in « Gods Lied » en « Jezus' dood », bl. 123 in De Coussemaker:

528. Het laatste avondmaal

't Was op ee - nen Wit - ten Don - der - dag Als
 Je - sus aan't ta - fel - ke zat, En al met zij - ne twaalf a -
 pos - te - len Al in 't Laatste A - vond - maal.

Gehoord te Kortrijk, schrijft E. H. Dr. Jan Bols : de woorden stemmen overeen met die welke ik in mijnen 1sten bundel bl. 61 opgeef :

2

Jesus brak het brood
 En Maria schonk er den wijn:
 « En wie zit hier aan tafel
 Die' mijnen verrader zal zijn? »

3

Dan sprak den valschen Judas :
 « Mijnheere dat ben ik niet !
 Dan sprak den zoeten naam Jesus :
 « Mijn vriend, dat zeg ik niet. »

4

Heer Jesus is opgestaan :
 Naar het hofken is hij gegaan.
 En wat vond hij op zijne wege ?
 Eenige valsche Joden daar staan.

5

— Wel Joden, wat zijt gij Joden,
 En wat doet gij op deze baan? »
 « Wij zoeken den zoeten naam Jesus. »
 « Ik ben denzelfden naam ».

6

— Zoekt gij er den zoeten naam Jezus,
 Zoekt gij er den zelfden man ?
 Gij moet er niet lange naar zoeken :
 Hij komt U van zelfs hier an.

7

Zij hebben heer Jesus daar gevangen
 En gebonden aan handen en knie,
 En gegeeseld wel al zoo lange ;
 En Maria die moest dat zien.

8

En die er dat liedeken zal zingen,
 's Zondags vóór de Hoogmis,
 Ons Lief-Vrouwke zal een keerse ontsteken,
 Eer de ziele uit het lichaam scheidt.

529. Op eenen witten Donderdag

1. Op ee - nen Wit - ten Don - der - dag, Als ons
Heer - ken aan't ta - fel - ken zat, Al met zijn twaalf a - pos - tel -
kens, Ja, waar dat de ver - ra - der bij
was, Ja, waar dat de ver - ra - der bij was.

SINT-NIKLAAS

2

En Jesus die brak er het brooken,
En Maria die schonk er den wijn:
En wie zit er hier aan mijn tafelken
Ja, die mijnen verrader zal zijn? (bis)

3

Dan sprak er de valsche Judas:
« Wel Heere, dat ben ik, ik niet »
Dan sprak er de zoete man Jesus:
« Mijn vriendje, dat zeg ik, ik niet. » (bis)

4

En ons Heerken tot Maria sprak:
« 't Is morgen wat vroeger op te staan,
Naar Jerusalem moeten wij treden,
Naar Jerusalem moeten wij gaan. » (bis)

5

En wat vond hij er op zijn wegen,
En wat vond hij er op zijn baan?
Een bende van zeventig Joden
Kwamen er op Gods wegen staan. (bis)

6

Ons Heerken dit tot de Joden sprak:
« Wat doet gij hier zoo laat op de baan?
« Wij zoeken naar Jesus van Nazareth ».
-Ik ben er dezelfde man,
Die der de zonden vergeven kan.

7

En dan hebben zij hem gebonden,
Gebonden aan armen en knie,
En gegeeseld zoo fel en zoo lange,
En Maria die moest er dat zien. (bis)

8

En Maria die sprak er al weenend:
« En wat heeft mijnen zoon U misdaan?
Wilt mij aan de kolomme binden,
En laat mijnen Zone Gods gaan. » (bis)

9

Aan de kolomme zullen wij U niet binden,
Of uwen zoon laten wij niet gaan;
Want uwen zone moet sterven... »
De goede Vrijdag die kwam aan. (bis)

10

Dan hebben zij hem gekruisigd,
Gekruisigd al aan eenen boom,
Al met zijn handen wijd open
En met zijn voetjes overeen. (bis)

11

Maria die kwam daar getreden,
Maria die kwam daar gegaan:
« Ach, doet er mijn zoontje van 't kruishout af
En hangt er mijn zelve aan. » (bis)

12

Wij doen uwen zoon niet van 't kruis af,
Of wij hangen er u zelve niet aan;
Uwen zone moet er aan sterven,
Uwen zoon heeft er de dood verdiend. » (bis)

13

En Sint Josef en Maria
Die droomden malkanderkens droom,
Als dat Maria's mantelken
Lag onder den pallemenboom. (bis)

Oost-Vlaamsche Zanten, 1904, bl. 17:

In Fl. Van Duyse: Het Oude Nederlandsche lied, 3de deel, bl. 2136.

Met Palm-Zondag (Zondag vóór Paschen) worden de palmen gewijd ter gedachtenis van Jezus' intocht in Jerusalem. De geloovigen bewaren de gewijde palmtakken in hun woning en planten ze op hun velden. De kinderen liepen ook met palmpaasch rond — een stok versierd met palmtakjes (buxus), vruchten en gebak — zij zongen de liedjes hier opgeteekend. De palmpaschen zijn versierd met een haan (zie in « kleurliedjes » : een vogel op een stokske, en een haantje op een spaantje).

Waarom een haan? De Germanen richtten jaarlijks hun meiboom op met een haan in den top. De haan weert booze invloeden af. Op den nok van vele Westfaalsche huizen treffen wij den haan aan, om voor onweer en andere onheilen te vrijwaren. Ook op oude hoeven in Vlaanderen staat de haan. De hanen op de torens herinneren aan de legende dat Canteclaar de duivels op de vlucht drijft. De haan is immers het zinnebeeld van het licht, omdat hij den dageraad aankondigt.

In Holland zijn de palmpaschen nog veel in gebruik. De palmpaasch is zeer oud. Hij is een overblijfsel van een heidensch feest ter cere van de Lente.

Bij de christenen was de palmtak een symbool van vrede en de haan een van herleving en opstanding.

Jozef Vincx. — Eigenaardige gebruiken en gewoonten van het Vlaamsche Volk : bl. 45, 46, 47.

530. Een ei, is geen ei !

Palm, palm, Pa-schen, Heil koe-rei! Nog maar ee-nen
Zon-dag, Dan krij-gen wij een ei, Een ei is geen ei Twee
ei is een half ei, Drie ei is een Paasch-ei

BRABANT

In Noord-Brabant bestaat nog het overoud gebruik, omstreeks Paschen, door de heele schooljeugd van het mannelijk geslacht, in hun zondagspak, een stok en ratel in de hand, de muts versierd met gekleurde papieren, kokarden en snippers, eieren en centen te verzamelen : één draagt een korf ter verzameling van de eieren, de andere een zakje om de centen de bewaren. De gansche bende gaat van deur tot deur, welke door de jongens bedaald opengezet wordt, en uit alle macht zingen zij dan de volgende liedjes :

Een ei is geen ei,
Twee eieren is een ei,
Drie is een huis,
Vier is een kruis,
Vijf is een Paaschhuis.

Panken : Volksgebruiken en gewoonten in Noord-Brabant. Brecht.

Op Zaterdag vóór Paschen, wanneer de klokken van Rome terugkomen, gaan de kinderen eieren zoeken « gebracht door de klokken » in 't veld, in de tuinen, enz.

In de Kempen trekken de kinderen er op uit, om óp de hoeven Paascheieren te gaan vragen. Ze zingen een rijm op verschillende variaties, gewoonlijk als volgt :

Vrouwke, vrouwke, doe uw best,
Haal een eike uit het nest
Van die witte hennen,
God zal ze kennen.
Een ei is geen ei,
De tweede is een half ei,
De derde is een Paaschei.

KEMPEN

531. Mei, mei verheven

Mei, Mei ver - he - ven, 'k Sta hier zoo te be - ven,

Met mijn taks - ken in mijn hand En dat is niet ple - zant,

'k Zal het aan nie - mand zeg - gen. Als g'er wat wilt op

leg - gen, 'k Zal er mee naar huis toe - gaan.

OOST-EEKLOO

532. Mei, Mei, koele Mei

Mei, Mei, koe - le Mei, Vrouwken, geef mij een Paasch - ei,

Wilt ge mij iets ge - ven? Geef er mij een stuk of ze - ven,

Geef er mij een stuk of zes, Tot mijn korf - ken vol es.

OOST-VLAANDEREN

Het gebruik « den Mei gaan zingen » op Meivond door kinderen en ook door volwassenen, heeft op onze dagen grootendeels, uitgediend. Ternauwernood geven de kinderen zich nog de moeite het versierd « meibcompje » of « meitakje » het dorp rond te dragen, van boerderij tot boerderij, om er de eieren te gaan oogsten. In vele gemeenten in Oost-Vlaanderen, doch vooral in het Zuidelijk gedeelte, is dit schilderachtig gebruik sinds jaren achterwege gebleven.

Cl. Tréfois.

533. Lijden en Verrijzenis

Chri - ste - ne men - schen al te ga - der, Die hier
 staan in Je - sus naam: 't Is de zoon van God den Va - der, Die ons
 maakt daar toe be - kwaam Die ons doet op - staan met goed
 din - ken Om te gaan naar 't Mei - sei - zoen, Laat uw
 stem - men ten hoog - ste klin - ken, Want de Mei die staat in't groen.

ST DENIJS-WESTREM

2
 Op den Berg al van Kalvariën,
 Daar staat den Mei ten toon,
 Al tusschen twee moordenaren,
 Versierd met bloemen en leliën schoon,
 Daar hangt hij tusschen hemel en aarde
 Hoog verheven bovenal,
 Met zijn uitgestrekte armen
 Om ons te ontvangen al.

3
 Eer en lof al, om te sluiten,
 Galmt ten hemel haren lof,
 Een engel is opgerezen
 En hij komt uit 's hemels hof.
 En hij komt ons toe te wenschen :
 Lof aan God gebenedijd,
 Laat ons nu ook te zamen wenschen :
 Loof God in der eeuwigheid.

Uit het nagelaten werk van E. H. Dr Jan Bols : Godsdienstige Kalenderliedren.

534. Pinkstergebruiken

Pinkstergebruiken (Einde Mei of begin Juni : Pinkster komt vijftig dagen na Paschen). — Het Pinksterfeest is altijd met veel vreugde gevierd geworden. Iedere streek had-zoo zijn eigen Pinkstergebruiken. Een algemeen verspreid Pinkstergebruik was het Pinksterbloemkiezen, hetgeen ook thans nog in sommige dorpen wel gebeurt.

Het mooiste meisje van het dorp werd tot Pinksterbloem gekozen; de deur van haar woning werd met bloemenslingers versierd en ieder inwoner bracht aan de Pinksterbloem de haar toekomstige hulde. Geen wonder dan ook, dat de jonge meisjes er trotsch op waren, als haar deze eer te beurt viel.

In sommige plaatsen werd de Pinksterbloem, die omhangen was « met twintig zilveren tuigen, tien zilveren bellen, drie beugekasschen en vijf en twintig bloedkoralen kettingen » op een schild rondgedragen. In haar rechterhand had zij een zilveren kommetje, in de linkerhand een zilveren bel, welke zij luidde als de omstanders een kleinigheid offerden. De sieraden, welke de Pinksterbloem droeg, waren door de bureu geleend, die er trotsch op waren, dat zij de Pinksterbloem mochten tooien. Tegenwoordig worden de Pinksterbloemen opgeschikt met linten, bloemen en gekleurd papier. Weer in andere streken komen de boeren op Pinksterzondag met hun brooden samen, welke onder de armen werden verdeeld.

(Kindergeluk, 1940.)

Zie in eerste deel van « Zing Mee » het liedje : « Pinksterblom, keer U eens om », en « Daar komt de vurige Pinksterbloem » bl. 54 en 55.

Sint Pietersdag

28^{en} Juni

535. Sint-Pieters vuurkens

Sin - te Pie - ter met zij - nen bloo - ten a - rem, Wij zul - len hem
 eens heel goed gaan ver - war - men, Stok - vuur ma - ken is goed! Jan van
 Goud, Jan van Goed Vi - van on - ze ro - zen - hoed, Heb - de geen
 geld, heb - de geen goed, Wij heb - ben toch een ro - zen - hoed, De Bel - le
 Ka - trien Die o - verschoone ma - ged, De Ste - pha - nie Nog ee - nen
 keer ont - van - gen, Ja, ja, dat zijn on - ze ver - lan - gen
 En de meis - kes van den bosch Dragen een jaksken, dragen een
 En daar - op nen vloe - ren band, Zul - len zij dra - gen, zul - len zij
 jaks - ken, En de meis - kes van den bosch Dragen een jaksken met nen tros.
 dra - gen, En daar - op nen vloe - ren band, Zul - len zij dra - gen in de hand.

ZELE

Het jaksken met den tros (kwast) en de vloerenband : speciale kleeding der meisjes langs de kanten van Zele... lang geleden.

Met St Pietersavond was er leute onder de jonge bevolking, zooals met de Mei. In de bijzondere straten of plaatsen werden er kronen van bloemen en groen gespannen; daar - onder werd een ton, of een kist, of een tafel geplaatst, waarop men brandende kaarsjes zette : dit was het stokvuur. En onder de bloemen, en rond de vuurkens werd er flink gedanst en gezongen. Dit oude gebruik is nu vervallen.

Opgteekend door Laura Hiel, Vertolkster: Martha de Vleeschouwer.

536. De Sint-Jans- en Sint-Pieters vuren

In de Middeleeuwen bezat de St. Janskerk te Gent een schrijn met de relikwiën van Johannes den Dooper, welke door tal van bedevaartgangers vereerd werden.

Den nacht vóór St Jansdag ontstaken de Gentenaars groote vuren op de pleinen, waar rond ouden en jongen dansten.

In 1542 verboden de Schepenen der stad de St Jansvuren wegens brandgevaar ter oorzake van den drogen Zomer.

De gewoonte St Jansvuren aan te leggen bleef echter in voege tot in de XIXe eeuw.

Ook op St Pieters-avond (28 Juni) werden er vuren ontstoken en werd er gedanst. Nadien, op St Pieters-dag, haalden de kinderen oordjes rond voor Sinte-Pieter. Met dit geld kochten ze kaarsen. Deze kaarsen hebben langzamerhand het vroegere houtvuur vervangen.

537. Sinte Pieterslied

Op de wijze van een Italiaansch volkslied : Tiritomba.

Solo

Sin - te Pie - ter, Sin - te Pie - ter, dien wij

Allen

min - nen, Laat ons in den He - mel bin - nen, Sin - te

Pie - ter, Sin - te Pie - ter, dien wij min - nen, Laat ons

Solo

in den He - mel bin - nen, Tra, la, 'la, la, la, la, la, la, la, la, la,

Allen

la, la, la, Sin - te Pie - ter laat ons in! Tra, la, la,

la, la, la, la, la, la, la, la, la, Sin - te Pie - ter laat ons in.

2

In den hemel, in den hemel is 't zoo schoone,
Daar ontvangen we eens de kroone,

3

Ja, een kroone, ja een kroone rijk gevlochten
Och, dat wij ze eens kijken mochten

4

Z'is veel schooner, z'is veel schooner in haar glansen,
Dan de kroon waar rond wij dansen

5

Als wij wijs zijn, (*bis*) alle 'keeren,
Komt een licht haar glans vermeerren.

6

En allengskens, (*bis*) haar gewemel,
Schittert als een sterrenhemel

7

Sinte Pieter (*bis*) als wij komen
Aan uw stoel getrouw aan Romem

8

Laat uw gouden (*bis*) sleutels klinken
Laat de kroons ons tegenblinken.

De Vlaamsche Zanger, IIe deel: J. van Straele-Coune: Heers (Limburg), bl. 57.

538. Begijntjes - kermis

gevierd ter gelegenheid van Sint Pieter of Sint Jan

(op de wijze van het Reuzenlied)

The musical score consists of three staves of music in 2/4 time, written in treble clef. The melody is simple and rhythmic, with lyrics written below the notes. The lyrics are: 't Is be - gijn - tjes laat be - sluit, Wij ver - trek - ken, wij ver - trek - ken; 't Is be - gijn - tjes laat be - sluit, Wij ver - trek - ken de poor - ten uit.

HOOGSTRATEN

2

t' Avond spelen wij panneke vet,
Vroeg gaan eten, vroeg gaan eten,
t' Avond spelen wij panneke vet,
Vroeg gaan eten en laat te bed.

3

Morgen rijdt de reuzenwagen,
Reuzenwagen, kinderen blij,
En dan dragen wij, alle dagen,
Kanten kragen en kleeren van zij.

4

Moeder, zet de pap op 't vier :
De reus is hier, de reus is hier !
Moeder zet de pap op 't vier
De reus is hier, maak goede sier.

5

Moeder, sla den tap op 't vat,
De reus is zat, de reus is zat,
Moeder sla den tap op 't vat,
De reus is zat, hij lust zijn nat.

6

Moeder, ik heb met Jan gedanst
In de tente, in de tente,
Moeder ik heb met Jan gedanst
In de tente op zijn Fransch.

7

Jan ! scheur mijnen voorschoot niet,
't Is mijn(en) beste, 't is mijnen beste.
Jan ! scheur mijnen voorschoot niet,
't Is mijnen beste gelijk ge ziet.

8

'k Heb er nog eenen in 't schapraai,
't Is ne witte, 't is ne witte,
'k Heb er nog eenen in 't schapraai,
't Is ne witte, hij staat mij zoo fraai.

9

Ginder, komt er eenen aan
Met nen groenen, met nen groenen,
Ginder komt er eenen aan
Met nen groenen pitteler aan.

10

Met een stoksken in zijn hand,
Met een paar botten, met een paar botten,
Met een stoksken in zijn hand,
Met een paar botten, da's plezant.

11

Zie, hij heeft den reus gezien,
Want hij zwijmelt, want hij zwijmelt,
Zie, hij heeft den reus gezien,
Want hij zwijmelt, hij gaat vallen misschien.

12

En zoo rijen wij naar St Job,
Op nen ezel, op nen ezel,
En zoo rijen wij naar St Job,
Op nen ezel zonder kop.

Er wordt vooreerst, daags te voren, een tamelijke groote hoop zand of terp tusschen twee boomen in de dorpstraat aangebracht. Daarop strekt men allerlei tuin- en veldbloemen, alsmede aspergetakken; op een meter of twee boven die terp wordt tusschen de beide boomen een lange koord gespannen, waaraan een schoone versierde kroon wordt opgehangen. Midden in die kroon wordt een kaars vastgemaakt voor de verlichting van 's avonds. Rond de aldus versierde terp dansen de kinderen hand aan hand, terwijl ze het liedje « Begijntjeskermis » zingen. Komt er dan een persoon aangetreden, een of twee kleuters vliegen naar hem toe, steken hun handjes uit en neuriën het volgend streek-gebedeken :

Een centje om te vieren,
Het gaat met goei manieren,
Tast eens in uwen zak,
Dat gaat met groot gemak.

Het geld dat ze krijgen dient om keerskens te koopen voor de verlichting van 's avonds, en ook om koeken te koopen en om kermis te vieren.

Marialiedereren

15^{en} Augustus

539. Ave, Maris stella

Langzaam

Als mijnscheepke gaat aan-lan-den, In de haav' der eeu-wigheid,

Na ge-lo-ste le-vens ban-den, We-zen in den laatsten strijd

GELDERSCHE ACHTERHOEK

2

O Maria, sta ter zijde !
Laat mij U bevolen zijn !
Stuur mijn sloopke, help mij strijden ! } *bis.*
Help, o liefste Moeder mijn.

3

Op U, stel ik mijn betrouwen,
Van U ga ik niet meer af ;
'k Wil op U mijn hope bouwen } *bis.*
Totdat 'k liggen zal in 't graf.

4

Zou ik na dit even moeten,
Wegens kleine zondenstraf,
In het vagevuur nog boeten,
Sta mij, zondaar, dan niet af. } *bis.*

5

Ach, verzacht dan mijne tranen,
En verlos mij uit die kwaal.
Doe mij dan den weg toch banen } *bis.*
Tot de schoone hemelzaal.

6

Altijd wil 'k uw lof verbreiden
Hier in dit, mijn tranendal,
Totdat 'k eindelijk U ter zijde } *bis*
In den hemel wezen zal.

E. H. : Dr Jan Bols : Godsdienstige Kalenderliederen.

Oud liedje uit den mond van 't volk in den Gelderschen Achterhoek, opgeschreven door J. B. Kolleman, organist.

In de Middeleeuwen maakte men den meiboom tot het symbool der Heilige Maagd; aan haar werd de Meimaand bij uitnemendheid toegewijd.

Van daar dat nu vóór alle kapellekens en Mariabeeldekens, hangend tegen linde- of eikeboom, meiboomen worden opgericht, versierd met papieren rozen en linten. Gedurende gansch de Meimaand gaan de menschen een Rozenhoedje, of ten minste enkele weesgegroeten bidden, met kinderen en geburen in een van die kapellekens.

Jef Simons, Ons Vroom en Vroolijk Kempenland.

540. O. L. V. Hemelvaart

(Jonkheid, laat nu klinken)

Jonk - heid, laat nu klin - ken blij ge - schal, U - we
 moe - der is uit 't aardsche dal, Naar den hoo - gen Op - ge -
 to - gen, Bij den groo - ten Al. Zij heeft
 daar ont - van - gen d'hoogste kroon, Haar is toe - be - reid eenschoonen
 troon, Als een di - a - mant Blin - ken t'al - len -
 kant, Ne - vens Je - sus rech - ter hand.

BELLE

2

Hare ziele brandde meer en meer
 Totdat zij die opgaf aan den Heer,
 Zonder lijden
 Zonder strijden;
 d'Engels met all' eer
 Hebben hun vorsten met zegenpracht,
 In het hoog Jerusalem gebracht,
 Men hoort een gezang
 En zeer zoet geklank
 Bij haar graf drie dagen lang.

3

Jesus kwam zijn Moeder te gemoet,
 Om aan Haar te schenken 't eeuwig goed,
 D'engelkooren
 Lieten hooren
 Van het zoetsten zoet.
 't Wijl de heiligste Drijvuldigheid
 Haar de hoogste kroone toebereid!
 O, wat bijdschap trof
 G'heel het hemelshof,
 't Wedergalmd' als Godeslof.

4

't Wijl Maria boven 's hemelsbaan,
 Nu als koningin is opgegaan,
 Zij zal staatig,
 Zeer genadig,
 Ons gesmeek ontfaan,
 En opdragen aan den Heer van al,
 Jesus die haar niets ontzeggen zal',
 O, wat troost en baat,
 Hoopt al Adams zaad
 Van die Moeder der genaad.

Zie Ch. de Coussemaker bl. 63 (Ch. pop des Fl. de France) Gent 1856. Oud liedje in de Zondagschool van BELLE (Bailleul) opgeschreven

's Avonds vóór Onze-Lievevrouw-Hemelvaart trokken de kinderen in groep van het eene kappelleke naar het andere en zongen er bij het licht der keersen. Thuis werden ze daarna onthaald op koeken en sarliemelk. Ook dit oude gebruik is verdwenen.

541. O. L. V. Hemelvaart

(Gij hemels heerscharen)

Gij he - mels heer - scha - ren Ont - sluit des he - mels
 poort, Stemt u - we zil - vren sna - ren, In't zoe - te ak -
 koord, Uw Ko - nin - gin komt aan; Ras wilt haar te - gen -
 gaan Zij haar schoo - ne Komt ver - too - nen Als de maan.

BORNEBROEK bij ALMELO

2

Haar koninklijke wagen
 Is vol van hemels glans,
 Waarop zij wierd gedragen
 Al door den sterrenkrans.
 De zonne en de maan
 Bleef van verwondring staan ;
 Die verdwalen
 In de stralen
 En vengaan.

542. Viva Maria

(Wordt gezongen op het Koekoeklied, maar traag.)

Andante

Ik voe - le dat mijn her - te leeft, Vi - va! En
 dat mijn ziel veel blijd - schap heeft, Vi - va! Wat
 is er dat geen vreug - de baart Als Ma - ri - a ten
 he - mel vaart, Vi - va Ma - ri - a, Vi - va Ma - ri - a!

2

De lucht is al een galerij - Viva !
 Bestrooid met eene specerij - Viva
 De wolken liggen als een baan
 Bedekt met duizend rozeblaan
 Viva Maria !

3

De vogels vliegen op en neer - Viva !
 De hemelpoorte heen en weer - Viva !
 De(n) leeuwvlieg vliegt naar Sions poort
 En zingt met d'Engels op accoord
 Viva Maria !

4

De engels zingen muzikaal - Viva !
 Op den zang van den nachtegaal - Viva !
 Zij plukken menig rozeblom,
 En roepen vreugdig welkom :
 Viva Maria !

5

Wees Welkom, Schoone Vriendin - Viva !
 Ons welbeminte koningin - Viva !
 O schoone schat van Gods gena,
 Wees welkom, Maria,
 Viva Maria !

6

Dus, weerde Maagd, ontvang de kroon - Viva !
 Op God den Vader zijnen troon - Viva !
 Daar milde vloeit die nooit en eindt,
 Daar Jezus Haar als Moeder mint,
 Viva Maria !

543. Ave. Sancta, geloofd zij Maria !

Wat zet - ten ze on - zen Lie - ven Heer op zijn hoofd
 Ky - ri - e, e - lei - son⁽¹⁾ Ee - ne door - nen - kroon, wat
 pij - ne groot Gra - ti - a, Gra - ti - a (van) ple -
 na A - ve, San - cta ge - loofd zij Ma - ri - a.

KEMPEN

(1) *Heer, erbarm u.*

2

Wat gaven ze onzen Lieven Heer in zijn hand ?

Kyrie, eleison

Eenen koningsriet, en dat was schand !

Gratia, gratia (van) plena

Ave, Sancta, geloofd zij Maria !

3

Wat staken ze onzen Lieven Heer door zijn voet ?

Kyrie, eleison

Eenen plompen nagel, ach ! wat bloed !

Gratia, gratia (van) plena

Ave, Sancta, geloofd zij Maria !

4

Wat staken ze onzen Lieven Heer door zijn hert

Kyrie, eleison

Eene scherpe lanse, dat was smert !

Gratia, gratia (van) plena

Ave, Sancta, geloofd zij Maria !

544. Maria die zoude naar Bethleem gaan

.XVIe eeuw

Allegretto

Ma - ri - a die zou - de naar Beth - le - em gaan,
 Kers - a - vond voor den noe - nen, Sint Jo - zef die zou - de
 met haar gaan, Om haar den weg te too - nen.

KORTRIJK en BELLE

2

Het hageld, het sneeuwde, het miek er zoo koud,
 Den rijm lag op de daken;
 Sint Jozef die tegen Maria sprak :
 — Och Heere ! wat zullen wij maken ?

3

Maria die zei : ik zijn er zoo moe,
 Laat ons een weinig rusten,
 Laat ons nog een weinig verder gaan
 Aan een huisken zullen wij rusten.

4

Zij kwamen een weinig verder gegaan,
 Tot aan een boerenschure :
 't Is daar waar Heer Jesus geboren was,
 En daar sloten noch vensters, noch deuren.

Werd ook als Kerstlied gezongen.

Ch. de Coussemaker (Chants populaires des Flamands de France), Gent 1856, bl. 12.

545. Adieu aan O. L. V. van Kevelaar

A - dieu, a - dieu, wij schei - den, A - dieu, van Ke - ve -
 laar, Al trek - ken wij ter hei - den, Wij la - ten ons her - te
 daar; A - dieu, o Ma - ged zoet, Die ons be - wa - ren moet.

A - dieu, Ons Lie - ve Vrouw, Wij trek - ken naar ter Gouw.

KEVELAAR (Rijnland)

Bekende bedevaartplaats in Rijnland (sedert 1641) die niet alleen door katholieke Duitschers, maar sinds meer dan twee eeuwen ook door vele Vlamingen en vooral door Hollanders bezocht wordt : Deze tekst is één van de liederen uit « Het Pelgrimken van Kevelaar » van Pater Adriaan Poirters (Roermond 1655) en wordt door de Hollandsche bedevaarders thans nog gezongen.

In « Kempisch Volk » (uitg. : De Oogst Antwerpen 1935, bl. 37) haalt Dr Jul. Grietens het volgende « Sluyt-liedeke » aan, dat bij 't afscheid te Scherpenheuvel door de pelgrims destijds gezongen werd.

Adieu, aan O.L.V. van Scherpenheuvel

(variante in woorden).

Adieu, adieu, wij scheidjen
O moeder Gods, adieu !
Wij gaen, wil ons geleijden,
Doch laeten 't hert bij U.
Adieu, o Maged zoet,
Die ons bewaren moet,
Van allen tegenspoet
In 't lichaam en 't gemoet.

E. H. Dr Jan Bols : Godsdienstige Kalenderliederen.

546. Van Sint Crispijn

Sint Krispijn 25de Oktober

(begin XVIe eeuw)

Sint Cris - pijn, wan - neer zal't zijn? 't A - vond al in den ma -

ne - schijn, En als de kin - de - ren sla - pen zijn. De

hond zal zin - gen, De kat zal springen, En Toon - tje, mijn

zoon - tje Zal speel - man zijn. Toon - tje, mijn zoon - tje, Wan

neer zal't zijn? 't A - vond al in den ma - ne - schijn.

Kan in rondedans gezongen of als marschlied gebruikt worden.

Ambachtslied der schoenmakers van Dendermonde. De kinderen volgden hun vader, en zongen dit liedje, om wat « oordjes » te krijgen, vóór de herbergen waar de schoenmakers zaten.

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes in het Land van Dendermonde, bl. 59.

Sint Maartensliederen

Sint Maarten 11de November

Bij een overzicht der verspreiding der Maartensliederen in België, vallen dadelijk drie gebieden te onderscheiden, die eveneens naar hun inhoud van elkander verschillen. Deze groepen vallen met de verscheidenheid van het Maartensgebruik in België samen :

1. West-Vlaanderen : waar de lantaarntochten gehouden worden, door jongens en meisjes, eenigzins verkleed.

2. In het Oosten, zegge Antwerpsche en Limburgsche Kempen en een deel van Brabant : Hier komen de vuren voor.

3. In het land van Aalst : waar de optocht sterk door de legende werd beïnvloed. Sinte Maarten is hier geen bedelaar maar een gever, een uitdeeler.

G. Van Dorpe, leeraar aan het Atheneum van Koekelberg: « St Maartens gebruiken en Liederen in Duitschland en in België. »

547. Stookt vier, Sinte Maarten komt alhier

Stookt vier, maakt vier Sin - te Maar - ten komt al - hier,

Met zijn bloo - te ar - men, Hij zou hem gaar - ne war - men.

beide VLAANDEREN - ANTWERPEN

Bak vier, stook vier.

Sinte Maarten komt alhier,

'k Zitte daar in een hoekske,

'k Krijge een beetje koekske,

'k Zitte daar onder een tafeltje,

'k Krijge een beetje wafeltje.

'k Zitte daar onder den zoldertrap,

En 'k krijge een groote schotel pap :

Rijstpap, en zoete pap, en kernepap !

IEPER

In de beide Vlaanderen zijn er nog sporen te vinden van den fakkelstoet die vroeger op St Maartensavond (11en November) door de straten van stad en gemeenten toog. « Kerskensloopinghe » heette het in de dorpen. De keerskens staken in flambeeuwen van uitgeholde bieten, en werden, al dansend en zingend, in den stoet gedragen.

548. Sint Maartensavond

Sin - te Maar - tens a - vond De tor - re gaat mee naar Gent, En

als min moe-der koe-ken bakt 'k Zit er zoo gee-re om-trent,
 'k Zit-te al in 'en hoek-ske, 'k Krigge 'en brok-ke koek-ske,
 'k Zit-te al bi den heerd, 'k Krigge 'en brok-ke pan-ne-steert.

BLANKENBERGE

Opgeteekend door Laura Hiel : Vertolker, E. Popelier, visscher, thans kerkzanger.

549. Op Sinte Maartensavond

Te Brugge zijn deze twee rijmpjes hierboven samengebracht.

Op Sinte Maartensavond
 Den Torre ga mée naar Gent,
 En als min moeder wafels bakt
 Ik zit er zoo geern ontrent,
     Stokt vier,
     Mokt vier,
 Sinte Maarten komt alhier
 Met zin bloote armen
 Hi zou zich geere warmen,
 Hi kroop al in het hoekske
 En hi kreeg dan een koekske,
 Hi kroop al onder de tafel
 En hi kreeg daar een wafel
 Hi kroop al onder den zoldertrap
 En wi gaven hem daar een schotel pap ;
 En we lieten hem daarmee loopen,
 Tot aan de Gentsche poorten ;
 Zin de Gentsche poorten gesloten,
 Krupt aldoor de goten ;
 Zin de Gentsche poorten te nauw,
 Krupt aldoor de pastoors mauw ;
 Zin de Gentsche poorten te wijd
 Krupt aldoor het paters habijt.

550. Sint - Maartensdag

Van - daag is't Sin - tre Mer - ten, En mor - gen is't de kruk, (1) Wij
 ko - men uit goe - der her - ten, En helpt ons uit den druk, Wij
 zul - len van ze le - ven van hier niet gaan, Of wij heb - ben wat
 op - ge - daan, Hout, hout, tur - ven - hout, Kloe - re, kloe - ren -
 haan - tje, Een turf - ken of een spaan - tje, Hoe wijd zal da'
 vlie - gen? O - ver de markt, en o - ver den dijk 't Zal ne
 goei - e Sin - tre Mer - ten zijn, Krijg 'k wat as te blijft?

TURNHOUT

Op Sint Maartensdag worden er 's avonds op den buiten vuurkens gestookt. De jongens van heel de wijk gaan dan samen op den bedel om bij elken boer brandmateriaal te vragen, en al wat branden kan, sleuren ze mee, soms op een hondenkar of een stadwagentje dat ze zelf voortstooten : mutsaards, knuppels, spaanders, turf, enz. Ze bedelen al zingend en krijgen ze, dan zingen ze den lof van de goedhartige geefster, maar krijgen ze niet dan zingen ze bedreigingen en verwenschingen (Zie nieuwjaarsliedjes : Hoog huis, laag huis, enz.).

E. H. J. Nuyts : lid der Commissie van het Oude Volkslied. Taxandria 1930, Nr 2, bl. 25.

Sinte Mette op de kruk, (1)
 Ik geef nen appel of 'n stuk,
 'k Geef 'n pèer, 'k geef 'n smèer,
 Sinte Mette de bedelèer.

Opgeteekend door Dr G. Van Dorpe.

MECHELEN

(1) Vermeldt het gebruik, waar een man of een jongen als Sint Maarten verkleed op een bak (kruk) zit en op de schouders van vier jonge mannen rondgedragen wordt. In een soeplepel neemt St Maarten de geldstukjes in ontvangst.

551. Sint Maartensvuurdans of bedellied

Variante. (Zeer oud lied.)

Van - daag is't Sin - te Maar - ten, En mor - gen is't de
 kruk Wij ko - men met goe - de her - te En
 help ons uit den druk, Hier woont nog ec - ae goe - de vrouw Die
 nog wel wat ge - ven zou, Een hout - je of een
 torf - ken 't Gaat in Sin - te Maar - tens korf - ken,
 Hout! hout! hout! Sin - te Maar - tens vuur wordt koud.

Th. Peeters : Oude Kempische Liederen.

RIJKEVORSEL

552. Sinter, Sinter Maarten !

Sinter, Sinter Maarten !
 Kalfjes hebben staartjes,
 Koeitjes hebben hoortjes,
 Klokjes hebben toortjes, (torentjes)
 Meisjes dragen rokken,
 Jongens dragen broekjes,
 Ouw vrouwen schudde-doekjes, (voorschoot)
 Sinter Maarten heeft zoo koud
 Geef hem een turfje of wat hout.

ASSEDELFT (Holland)

Sinte Maarten gaat 't avond komen
 Met een pappetje voor ons kind.
 En een mandetje met koeken
 En een flescheltje met wijn.

IEPER

Elders is er in de liedjes sprake van het hout dat er wordt rondgehaald voor het Sint-Maartens vuur of van de koeken die er 't huus worden gebakken.

553. Sinte Martinus

Sin - te Mer - ten van de rug - ge - nuch - te, Hij
 met zij - nen grij - zen baard, If - fra wild' ons ka - bas - ke
 vul - len, En laat ons ni' lang niet meer staan, Dan
 zul - len wij lus - tig smul - len, Ou - de vrou - wen tot den naast - en
 jaar, Hij heeft zij - nen man - tel deur - ge - snee - en, Om
 aan den ar - me uit te dee - len, Dat ie - der het uit zijn
 oo - gen zag, Wat dat hij aan den ar - me gaf, Mar -
 ti - nus had goei - e vrien - den, Bermher - tig dat hij was; Hij be -
 loof - de aan zijn vrouw Dat hij koe - ken bak - ken zou
 In't fijn, in't fijn, Dat er koe - ke - bak - ken zou zijn.

AALST

LINTH, LIER, MECHELEN

Opgeteekend door Laura Hiel. Vertolker Vander Heyden, onderwijzer.

554. Sinte Maarten had een veugeltje

Sin - te Maar - ten had een veu - gel - tje En het
had een gou - den keu - vel - tje, Het was ge - voerd met
wit sa - tin, Het zal mor - gen Sin - te Maar - ten zin.

BRUGGE

555. Sinte Maartens veugeltje

Sinte Maartens veugeltje
Kwam met z'n roo kap eugeltje
Gestoven
Gevlogen
Al over den Rijn
Waardat de vette verkens zijn :
Zalig zal hij sterven
Den hemel zal hij erven.

AALTERT (West Vlaanderen)

Ned. Tijdschrift voor Volkskunde, 1937, bl. 76.

556. Sinte Merten op nen stok

Sin - te Mer - ten op nen stok, Wil - de mij ge - ven,
wil - de mij ge - ven, Sin - te Mer - ten
op nen stok. Wil - de ni ge - ven? Raapt U op!

Te Aalst verkoopt men rond het feest van Sint Maarten gebakken ventjes in broodspijs. Dit ventje moet St Maarten verbeelden en wordt geschraagd door een dun stokje.

Opgeteekend door Laura Hiel, vertolker : Vander Heyden, onderwijzer

557. Sinte Merten

Sin - te Mer - ten, Speelt zijn per - ten,
 In - den hock van de schouw, En vlucht al - gauw.

DENDERMONDE

Laura Hiel : Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 60.

Sinte Cecilia

22^{en} November

558. Ik zag Cecilia komen

Ik zag Ce - ci - lia ko - men Langs ee - nen wa - ter - kant, Ik
 zag Ce - ci - lia ko - men Met bloe - men in haar hand. Zij
 zag naar ha - ren her - der, Den her - der Flo - ri - aan, Die
 ook zijn schaap - kens weid - de Als langs de zelf - de baan. Ce -
 ci - li - a ging zin - gen: Haar hert docht haar 't ont - springen Dit
 hoor - de ha - ren her - der: Hij kwam bij haar ter - stond, En
 ku - ste zijn Ce - ci - li - a Aan ha - ren roo - den mond.

ALGEMEEN GEKEND

Gildelied van de Koorzangilde : Ste Cecilia te Dendermonde (dagteekent van 1850).

Sinte Katelijne

25^{en} November

559. Sinte Katelijnedag

Bim, bom, bam! De klok - ken die zijn gram, Ze
lui - den al o - ver nen doo - den man, Wie zal er o - ver te
lijk gaan? Twee ouw' wij - ven Ze twi - sten en ze
kij - ven; Een heel oud man - ne - ken: Het ging en brak zijn
kan - ne - ken En't zet zijn kan - ne - ke in't groe - ne
gras, Al waar er zon - ne noch ma - ne was. Sin - te Ka - te. enz.

WEST-VLAANDEREN

Sinte Katelijne
Doet de zonne schijne,
Doet den regen overgaan,
Dat alle kindjes naar schole gaan
Wie zal ze leeren ?
Onze Lieve Heere
Wie zal ze douwen ?
Onze Lieve Vrouwe.
Wie zal ze slaan ?

Sinte Bastiaan met zijn, zilveren schuimspaan !

(Opgeteekend door Laura Hiel : Vertolkster M. Vernieuwe)

Dit liedje is heel eentonig (mono : op twee muzieknoden geschreven) het dient overal elders als bieze-bijze lied, vooral het laatste gedeelte « Sinte Katelijne » (zie bieze-bijzeliederen : deel 3).

Het werd destijds gezongen door de kinderen van de wevers en spinners.

Sinte Katelijnedag is heden de dag der meisjes die dertig jaar bereikt hebben. Die Katharinadag werd destijds op Ste Anna gevierd (26en Juli); vandaar de uitdrukking « in Sint Anna Schapraai ».

Sint Niklaasliedjes

6de December

560. Sint Niklaas, o heilige man

Sint Ni-klaas, o, hei-li-ge man, Met uw ge-spi-kel-den
 tab-baard aan, Wij rij-den mee naar Span-je, Om
 ap-pel-kens van O-ran-je, Om ap-pel-kens van Con-
 dé, Breng er mij 'een heel schoen-tje mee.

OOST-VLAANDEREN

Opgeteekend door Laura Hiel : Vertolkster Mw Serrane-Plisnier.

Variante :

Sint Niklaas, goed heilig man,
 Trekt uw beste mantel aan ;
 Breng van Spanje
 Appeltjes van Orange
 Peren van den hoogen boom,
 Noten en beschuiten
 Die rollen over de straat
 Klein en groot
 Allemaal in mijn schoot.

MAESEYCK

't Dagliet in den Oosten, 1903, bl. 144.

561. Sint Niklaas, kapoentje

Sint Ni-klaas ka-poen-tje, Leg e-wat in mijn schoen-tje, 'en
 ap-pel-ken of 'en ci-troen-tje En als al-les daar-
 in: ni' kan Bind het met 'en koor-de-ken aan.

DENDERMONDE

Laura Hiel, Kinderspelen en Liedjes uit het land van Dendermonde, bl. 60.

562 Sint Niklaas, nobelen baas

Sint Ni - klaas, no - blen Baas, Breng wat in mijn schoen - tje, 'en
 ap - pel - ken of 'en la - moen - tje, 'en noo - tje om te
 kra - ken, Dat zal mij be - ver sma - ken, Geef de klei - ne
 kin - dren wat, En laat de groo - te loo - pen, Door de gla - zen
 poor - ten, De poor - ten zijn ge - slo - ten, Loop dan door de
 go - ten, De go - ten zijn zoo nat, Loop dan door het
 var - kens - gat, Het var - kens - gat is wa - rem, Loop dan door den
 da - rem, Den da - rem is zoo rot! Loop dan door het kickenkot.

Opgeteekend door dichter Willem Gijssels.

ANTWERPEN

Variante :

Sintene Klaas ! Hope de baas,
 Breng wat in me' schoentje
 En appeltjen of e' lamoentje ;
 E notjen om te krake ;
 Da' zal wa' better smake ;
 Geft de klein kinders wa'
 En laat de groote loope
 Deur Sin Jeurres (St Joris) poorte.

563. Sint Niklaas kapoentje

Sint Ni - klaas ka - poen - tje Leg e - wat in mijn
 schoen - tje 'en ap - pel - ken of 'en ci - troen - tje 'en
 noo - tje om te kra - ken Dat zal mij be - ter
 sma - ken Een, twee, drij Sint Ni - klaas zit in de
 schouw Met zijn e - zel - ken daar - bij

Opgeteekend door Laura Hiel : Vertolker Willem Battaille.

BRUSSEL

564. Kousen en schoenen staan te pronken

Kou - sen en schoe - nen staan te pron - ken, Al in den heerd,
 De kin - dren sla - pen dat (ze ron - ken, Daar komt een peerd;
 't Is een peerd - je lijk nen e - zel, O! hei - li - ge man,
 'k Zal een deun - tje voor U le - zen, Breng mij wat dan!

Opgeteekend door Laura Hiel : Vertolkster M. Vernieuwe.

BRUGGE

Varianten in woorden :

St Niklaas verheven,
Wil mij indachtig zijn,
En mij maar veel geven
Van suiker en massepijn,
Legget in mijn schoentje
En al dat er niet in en kan
Bindt het er mee een koordeken aan,
Braven St Niklaas!

GENT

Opgeteekend door Prof. P. De Keyser, Voorzitter der Commissie van het Oude Volkslied, Oost Vlaamsche Zanten, 1933. 56, bl. 136.

Sint Nikaas, goed heilig man,
Trekt uw beste mantel aan,
Breng van Spanje,
Appeltjes van Orange,
Peren van den hoogen boom,
Noten en beschuiten,
Die rollen over de straat,
Klein en Groot
Allemaal in mijnen schoot.

MAESEYCK

Uit 't Daghet in den Oosten 1903, bl. 144.

565. Moeder, 'k heb St Niklaas gezien !

Moe - der, 'k heb Sint Ni - klaas ge - zien,

Tus - schen de boo - men, tus - schen de boo - men Moe - der, 'k heb Sint Ni -

klaas ge - zien, Tus - schen de boo - men, zeer ver van hier.

OOSTENDE

2

En hi stoeg daar zoo plezant, (*hij stond*)
Met zin mutsje, met zin mutsje ! (*zin = zijn*)
En hi stoeg daar zoo plezant
Met zin mutsje, in de hand !

3

Met een leers al op zin rek, (*rek = rug*)
Vol met koeken, vol met koeken,
Met een leers al op zin rek,
Vol met koeken zoo groot als ek ! (*ek = ik*)

Uit ons Volksleven, 10e Jaargang 1898, bl. 112.

566. Sint Niclaai van Tolentijn

Sin - te Ni - klaai van To - len - tij,⁽¹⁾ Breng m'een schuitje met
lek - ke - ren - ding, En een schuitje met saf - fe - raan
'k Zal 't al in mijn kof - fer - tje slaan, Mijn kof - fer - tje staat te
koo - pen, Voor tien pond en half, Mijn
koe en is geen kalf, Mijn peerd en is geen zwijn⁽²⁾ 't Zal
o - ver - mor - gen, schip - per - tjes, Schipper - tjes mes - dag zijn.⁽³⁾

In gewestspreek is het :

- (1) Tolentijn.
- (2) Zwin.
- (3) Zin.

WEST-VLAANDEREN

Zie : A. Lootens et J. M. E. Feys, Chants populaires Flamands de Bruges et environs, bl. 226.

Kalenderspreuken

JANUARI (van Janus, Romeinsche god) = Louwmaand

- 1en — Nieuwjaarsdag — Van Oudejaarsnacht tot Nieuwjaarsdag, feest en plezier, dag van geschenken voor kinderen en groote menschen.
- 6en — Drie-Koningendag — Drie-Koningenkoek bevattend een boon, die de persoon wie ze ten deel valt, tot koning(in) maakt.
- 13en — Sint Godfried — De kinderen krijgen olie- of reuzelkoeken.
- 14en — Sint Felix — Patroon der wevers.
- 15en — Sint Maurus — Patroon der koperslagers te Luik; der kleermakers te Gent.
- 17en — Sint Antoon — Patroon der varkensbeenhouwers.
- 19en — Sint Dagobert — De kinderen krijgen pannekoeken.
- 20en — Sint Sebastiaan — Patroon der boogschutters; de kinderen krijgen mastellen.
- 28en — Sint Carolus — Dag der scholieren.

Nieuwjaarsnacht, helder en klaar,
Vormt een goed voorspoedig jaar.

Is Januari nat, dan blijft ledig het vat.

Groeit het gras in Januar, dan, in den Zomer, is 't in gevaar.

FEBRUARI (Februa, Romeinsche reinigingsfeesten) = Sprokkelmaand, ook Lichtmis- maand, ook Schrikkelmaand. — Februari telt 28 dagen, alle vier jaar 29 dagen : Dit is een schrikkeljaar, daarvan Schrikkelmaand.

2en — Onze L. V. Lichtmis.

Schijnt op Lichtmis de zonne hel,
Dan sneeuwt en vriest het nog fel.

Wintert het niet fel met Februari, dan komt de koude met Paschen.

Februari koud en droog, heet is Augustus.

Dooit het vóór of op Sint Mathijs (24en Feb.)
Dan ziet het er slecht uit met het ijs.

MAART (gewijd aan Mars) = **Lentemaand.**

Bij de Romeinen, de eerste maand van het jaar.

19en — Sint Jozef — Patroon der timmerlieden.

Paschen valt tusschen 22en Maart en 25en April = feest ter gedachtenis aan de Vrijzigenis van Christus.

Daags vóór Paschen keeren de klokken van Rome terug, zeggen de kinderen, die op zoek gaan naar eieren door de klokken medegebracht.

Palmenzondag valt één week vóór Paschen.

Maartsche sneeuw, doet de vruchten wee.

Een droge Maart is goud waard.

Nevel in Maart is nevel in Mei.

Te vroeg zaaien in Maart is de moeite niet waard.

Half Maart, vuur en licht uit den haard.

Op Sinte Gertrude (17en) zonnevier, winst voor den hovenier.

APRIL (Aperire (Lat.) : openen) = **Grasmaand.**

1en — Verzenderkensdag — Aprilvisch.

23en — Sint Joris — Patroon der ruiters, der kavaleristen.

O. H. Hemelvaart valt 5 Zondagen na Paschen, gewoonlijk in Meimaand.

Een natte April is den boeren naar hun wil.

Op den eersten van April, stuur je de gekken waar je wil.

Als April blaast op zijn horen

Is het goed voor gras en koren.

Brengt April veel regen,

Neemt het aan als zegen.

MEI (Maius (Lat.) : groeiend) = **Bloei maand.**

1en — Sint Jacob — Patroon der hoedenmakers. Eén Mei, feestdag der arbeiders.

6en — Sint Jan P. L. — Patroon der drukkers, letterzetters.

9en — Sint Gregorius — Patroon der kantwerksters en der zangers.

16en — Sint Honorius — Patroon der bakkers.

Pinksteren, ook Sinxen genaamd, valt 50 dagen na Paschen, dus in Mei, soms ook in Juni.

Een goede Mei telt voor drij.

Een natte Mei geeft boter in de wei.

Mei koud en nat brengt koren in 't vat.

Mei regen op de zaden, dan regent het ducaten.

Wanneer de kwakkel roept, roept zij op regendagen.

Pankratius en Servatius (12-13 Mei) brengen koude en verdriet.

Veel omweer in Mei, dan zingt de boer Jochhei !

Het steertje van den Mei is het steertje van den Winter.

JUNI (Juno, Romeinsche huwelijks-godin) = Zomermaand.

24en — Sint Jan — Patroon der messenmakers — St. Jansvuren.

29en — Sint Petrus en Paulus — Patroonfeest der diamantbewerkers. — St. Pietersvuren.

Maai uw gras eer het rijp is.

Als ge den koekoek hoort, loopt dan maar barvoets.

Zoo het weer is op Medardusdag (8en Juni) zoo blijft het zes weken daarna.

Wie op Medardus (8en) bouwt, die krijgt veel vlas en gras.

Regen op Sint Barnabas (11en Juni) dan zwemmen de druiven tot in 't vat.

Juni, drooger dan nat, vult niet goeden wijn het vat.

Bedorven is het gansche jaar
Indien het in Juni koud en nat war !

Looft geen gerste vóór St. Jan (24en Juni).

JULI (Julius Cesar werd in deze maand geboren) = Hooimaand.

20en — Sinte Margareta — Patrones van de spinsters.

25en — Sint Christoforus — Patroon van de reizigers, automobilisten.

18en — Sint Arnoldus — Patroon van de brouwers.

26en — Sint Anna — Patrones van de schrijnwerkers; destijds van de jonge meisjes, daarvan : In Sinte Anna schapraai.

De honds-dagen (*dies caniculares* bij de Romeinen) — bijzonder warm. — beginnen met 19n Juli om te eindigen met 19en Augustus; zij werden zoo genoemd naar het sterrenbeeld « de Hond » waarvan « Sirius » de bijzonderste ster is.

Alleen met Julizonnegloed,
Is de oogst en de wijn goed.

Twintig dagen regenverdriet
Als t regent op Sint Margriet (20en Juli).
Is het helder op Sint Jacobsdag (25en Juli)

Veel fruit men te verwachten mag.

AUGUSTUS (Augustus : Romeinsche Keizer) = **Oogstmaand.**

- 15en — O. L. Vrouw Hemelvaart — Mariadag, feest ter eere van de H. Maagd ;
 een der vier groote feestdagen.
 20en — Sint Bernardus — Patroon van de hoveniers.
 25en — Sint Ludovicus — Patroon van de kappers.

In Augustus regen
 Brengt den wijnoogst zegen.
 Hitte op Dominicusdag (4en)
 Een strenge Winter verwachten mag.
 Helder weder op Sint Laurentiusdag (10en)
 Veel vruchten verwachten mag.
 Zoo het weder is op Sint Hippoliet (13en)
 Zoo voor meerdere dagen het geschiedt.
 Maria-Hemelvaarts zonneshijn (15en)
 Brengt ons veel en goeden wijn.
 Zoo Batholomeusdag (24en) zich ontvouwt
 Zoo de gansche Herfst zich behoudt.
 De oogst geschoren
 Is de Winter geboren.

SEPTEMBER (Septem (Lat.) : zeven) = **Herfstmaand.**

- 17en — Sint Lambertus — Patroon der heelmeesters.

Wat in Augustus niet kookt, zal in September niet braden.
 Septemberdonder met veel beslag
 Sneeuw voor Kerstmisdag.
 Is het op 1en September rein, zoo zal het de gansche maand zijn.
 Sint Lambert, mooi en klaar,
 Brengt een zonnig voorjaar.
 Wanneer Sint Matheus (21en) weent en niet lacht,
 Azijn in de plaats van wijn verwacht.
 Regent het op Sint Michielsdag (29en) een milde Winter volgt hem na

OCTOBER (Octo (Lat.) : acht) = **Wijnmaand, ook Zaaimaand.**

- 1en — Sint Bavo — Bamisdag, betaaldag der pacht.
 25en — Sint Crispijn — Patroon der schoenmakers.

Zijn de boomen hun blären kwijt,
 Komt de Winter vóór zijn tijd.
 Bamisreuke (1en) — boschreuke.
 Op Sinte Ursula (21en) moet het gras binnen,
 Of Judas en Simon met sneeuw beginnen.
 Is in October het weder hel,
 Brengt het wind en Winter snel.
 Draagt het haasken lang zijn zomerkleed,
 Dan is de Winter ver van gereed.

NOVEMBER (novembris (Lat.) : negen) = **Slachtaand.**

- 1en — Allerheiligen — Feestdag ter eere van alle Heiligen des hemels; één der vier groote feestdagen.
- 2en — Allerzielen — Ter herdenking van alle zielen.
- 3en — Sint Hubertus — Patroon der jagers.
- 4en — Sinte Klaar — Patrones der borduursters.
- 6en — Sint Leonardus — Patroon der fruithandelaars.
- 13en — Sint Guido — Patroon der koetsiers.
- 22en — Sinte Cecilia — Patrones der muziek.
- 25en — Sinte Katarina — Patrones des jonge meisjes, eertijds was het sinte Anna,
26en Juli.

Late Winter, koude Winter.

Als het op Allerheiligen (1en Nov.) sneeuwt, leg dan uw pels gereed.

Is het loof der boomen niet weg op Martinusdag (11en) dan volgt een strenge winter.

Sinte Elisabeth (19en) zegt ons, bid voor den Winter een vaderons.

DECEMBER (Decen (Lat.) : tien) = **Wintermaand.**

- 1en — Sint Eligius (Elooi) — Patroon der smeden.
- 6en — Sint Niklaas — Patroon der kinderen.
- 4en — Sinte Barbara — Patrones der artilleristen.
- 12en — Sint Aubertus — Patroon der bakkers.
- 21en — Sint Thomas — De ouders werden door de kinderen gethomast : de kinderen krijgen chocolade en krentenkoeken.
- 25en — Kertmis — Hoogfeest ter herinnering aan Christus geboorte.
Sinte Anastasie — Patrones der critiekers.
- 28en — Onnoozele kindereidag — De kinderen zijn baas in huis.
- 31en — Sint Sylvester — Oudejaarsavond — Patroon der laatkomers, der laatslapers.

Als 't koud is, 't vuur zegt : Zit wat !
En 't bedde zegt : ligt wat !
En de koolkes in den heerd
Trekken lijk 'n peerd.

Op Kerstmis lengt de dag
Zooveel een mugge geeuwen mag.

Sneeuw op Kerstnacht geeft goeden hoopogst.

Groene Kerstmis, witte Paschen !

Zeer aanbevolen :

**Koren voor twee gelijke stemmen
met klavierbegeleiding
(orkestpartijen in huur)**

**SCHUBERT, Herinnering
STRAUSS J., Lentegekweel
SCHUMANN R., Landelijk Tooneel**

bewerkt door

G. NAUWELAERS

alsook :

**NAUWELAERS, Kanteclaar
verschenen in partituur en zangpartijen**

**UITGAVE
GEBROEDERS SCHOTT, BRUSSEL**

— Muziekdrukkerij —
DOGILBERT N. V.
Kruidkunderstr., 73, Brussel